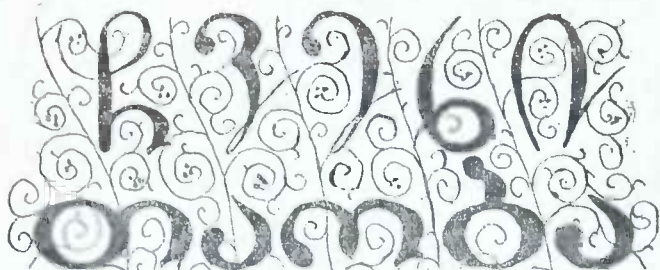

საგანგებო თავმოძრაობა

3

თბილისი

1939

574 27

საქართველოს საბჭოთა მწერლების
კავშირის ყოფილიყოფილი ორგანო

3

სახელმწიფო გამომცემლობა
თბილისი
1989 წელი. მარტი

შინაარსი

ო. ბ. სტალინი — სანაგარიშო მოხსენება პარტიის XVIII ყრილობაზე საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ	33 5
---	---------

მხატვრული ლიტერატურა

ვლ. სულაბერიძე — განთიადი	56
ელიზბარ უბილავა — მერცხლები	57
ილია კიკვაძე — ბარსელონა	58
ლადო ბალიაური — ძმები	60

პასუხისმგებელი რედაქტორი ირაკლი აბაშიძე
პასუხისმგებელი მდივანი ნიკოლოზ აბიაშივილი

წარმოებას გადაეცა 10/IV — 39 წ. ხელმოწერილია დასაბეჭდათ 28/IV. ფორმ. რაოდ. 4. ტირაჟი 4000. ზომა 6½ × 11. ქალ. ზომა 75 × 105. შეკვეთის ნომერი 1063, მთავლიტის რწმ, № 2017.

სახელგამის პოლიგრაფკომბინატი უორესის ქ. 5

И. Д. БОСНОВ

მ. ბ. სვალინი

საანგარიშო მოხსენება პარტიის XVIII ყრილობაზე სსკ. კ. კ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შესახებ

საბჭოთა კავშირის საერთაშორისო მდგომარეობა

ამხანაგებო! პარტიის XVIII ყრილობის შემდეგ ხუთმა წელმა განვლო. პერიოდი, როგორც ხედავთ, მცირე როდია. ამ ხნის განმავლობაში მსოფლიომ უკვე მნიშვნელოვანი ცვლილებები განიცადა. სახელმწიფოები და ქვეყნები, მათი ურთიერთშორის დამოკიდებულებანი ბევრ რამეში სულ სხვანაირი გახდნენ.

სახელდობრ რა ცვლილებები მოხდა ამ პერიოდში საერთაშორისო ვითარებაში? სახელდობრ რა შეიცვალა ჩვენი ქვეყნის საგარეო და საშინაო მდგომარეობაში?

კაპიტალისტური ქვეყნებისათვის ეს პერიოდი იყო უაღრესად სერიოზულ შერყევათა პერიოდი როგორც ეკონომიკის დარგში, ისე პოლიტიკის დარგშიც. ეკონომიურ დარგში ეს წლები იყო დეპრესიის წლები, ზოლო შემდეგ, 1937 წლის მეორე ნახევრიდან დაწყებული, — ახალი ეკონომიური კრიზისის წლები, მრეწველობის ახალი დაცემის წლები ამერიკის შეერთებულ შტატებში, ინგლისში, საფრანგეთში, — მამასადასმე, ახალ ეკონომიურ გართულებათა წლები. პოლიტიკურ დარგში ეს წლები იყო სერიოზულ პოლიტიკურ კონფლიქტთა და შერყევათა წლები. უკვე მეორე წელია სწარმოებს ახალი იმპერიალისტური ომი, რომელიც გაჩაღდა უდიდეს ტერიტორიაზე შანხაიდან გიბრალტარამდე და რომელმაც 500 მილიონზე მეტი მოსახლეობა ჩაითრია. ძალმომრეობით ზღდება ევროპის, აფრიკის, აზიის რუკის შეცვლა. ძირფესვიანად შერყეულია ომის შემდგომი ეგრეთწოდებული მშვიდობიანი რეჟიმის მთელი სისტემა.

საბჭოთა კავშირისათვის, პირიქით, ეს წლები იყო მისი ზრდისა და აყვავების წლები, მისი შემდგომი ეკონომიური და კულტურული აღმაფ-

ლობის წლები, მისი პოლიტიკური და სამხედრო ძლიერების შემდგომი ზრდის წლები, მთელს მსოფლიოში მშვიდობიანობის შენარჩუნებისათვის მისი ბრძოლის წლები.

ასეთია საერთო სურათი.

განვიხილოთ კონკრეტული მონაცემები საერთაშორისო ვითარებაში მომხდარ ცვლილებათა შესახებ.

I. ახალი ეკონომიური კრიზისი კაპიტალისტურ ქვეყნებში. ბრძოლის გაძნელება ბასალზონს გაზრახვისათვის. ნაღვლის წყაროებისათვის. მსოფლიოს ახალი გაღანაწიებისათვის

ეკონომიური კრიზისი, რომელიც კაპიტალისტურ ქვეყნებში 1929 წლის მეორე ნახევარში დაიწყო, 1933 წლის დამლევამდე გრძელდებოდა. ამის შემდეგ კრიზისი დეპრესიაში გადავიდა, ხოლო მერე დაიწყო მრეწველობის ერთგვარი გამოცოცხლება, მისი ერთგვარი აღმავლობა. მაგრამ მრეწველობის ეს გამოცოცხლება არ გადასულა აყვავებაში, როგორც ეს ჩვეულებრივ ხდება ხოლმე გამოცოცხლების პერიოდში. პირიქით, 1937 წლის მეორე ნახევრიდან მოყოლებული დაიწყო ახალი ეკონომიური კრიზისი, რომელიც უწინარეს ყოვლისა მოედო ამერიკის შეერთებულ შტატებს, ხოლო მათ შემდეგ — ინგლისს, საფრანგეთსა და მთელ რიგ სხვა ქვეყნებს.

ამრიგად, კაპიტალისტურმა ქვეყნებმა ვერც კი მოასწრეს წელში გამართვა ამასწინანდელი ეკონომიური კრიზისის მიერ მიყენებული ზიანის შემდეგ, რომ ისინი ახალი ეკონომიური კრიზისის წინაშე აღმოჩნდნენ.

ამ გარემოებამ ბუნებრივად გამოიწვია უმუშევრობის გაძლიერება. კაპიტალისტურ ქვეყნებში უმუშევართა რიცხვი, რომელიც 30 მილიონი კაციდან 1933 წელს თითქოს შემცირდა 14 მილიონამდე 1937 წელს, ახალი კრიზისის შედეგად ახლა კვლავ გაიზარდა 18 მილიონ კაცამდე.

ახალი კრიზისის დამახასიათებელი თავისებურება იმაში მდგომარეობს, რომ იგი ბევრად განსხვავდება წინანდელი კრიზისისაგან, ამასთან განსხვავდება არა უკეთესი მხრით, არამედ უარესი მხრით.

ჯერ ერთი, ახალი კრიზისი დაიწყო მრეწველობის არა აყვავების შემდეგ, როგორც ამას ადგილი ჰქონდა 1929 წელს, არამედ დეპრესიისა და ერთგვარი გამოცოცხლების შემდეგ, რაც, მაინც აყვავებაში არ გადასულა. ეს ნიშნავს, რომ ახლანდელი კრიზისი უფრო მძიმე იქნება და მასთან ბრძოლა უფრო ძნელი იქნება, ვიდრე წინანდელ კრიზისთან.

შემდეგ, ახლანდელი კრიზისი გაჩაღდა არა მშვიდობიანობის დროს, არამედ უკვე დაწყებული მეორე იმპერიალისტური ომის პერიოდში, როდესაც იაპონია, რომელიც უკვე მეორე წელია ჩინეთს ეომება, ახდენს ჩინეთის თვალუწვდენი ბაზრის დეზორგანიზაციას და თითქმის მიუწვდომელს ხდის მას სხვა ქვეყნების საქონლისათვის, როდესაც იტალიამ და გერმანიამ უკვე გადაიყვანეს თავისი სახალხო მეურნეობა სამ-

ხედრო ეკონომიკის რელსებზე, გაანიავეს რა ამ საქმისთვის ნედლეულისა და ვალუტის თავისი მარაგი, როდესაც ყველა დანარჩენი დიდი კაპიტალისტური სახელმწიფო იწყებს სამხედრო ყაიდაზე თავის გარდაქმნას. ეს ნიშნავს, რომ კაპიტალიზმს ახლანდელი კრიზისიდან ნორმალური გამოსვლისათვის გაცილებით ნაკლები რესურსები ექნება, ვიდრე წინანდელი კრიზისის პერიოდში.

დასასრულ, წინანდელი კრიზისისაგან განსხვავებით, ახლანდელი კრიზისი წარმოადგენს არა საყოველთაო კრიზისს, არამედ, ჯერჯერობით უმთავრესად მოიცავს ეკონომიურად მძლავრ ქვეყნებს, რომლებიც ჯერ კიდევ არ გადასულან სამხედრო ეკონომიკის რელსებზე. რაც შეეხება აგრესიულ ქვეყნებს, როგორცაა იაპონია, გერმანია და იტალია, რომლებმაც უკვე გარდაქმნეს თავისი ეკონომიკა სამხედრო ყაიდაზე, ისინი, გაძლიერებით ანვითარებენ რა თავის სამხედრო მრეწველობას, ჯერ კიდევ არ განიცდიან ჭარბი წარმოების კრიზისის მდგომარეობას, თუმცა კი უახლოვდებიან მას. ეს ნიშნავს, რომ იმ დროს, როდესაც ეკონომიურად ძლიერი, არააგრესიული ქვეყნები დაიწყებენ კრიზისის პერიოდიდან გამოსვლას, აგრესიული ქვეყნები, გამოლევენ რა ომის ციებ-ციხელების პროცესში თავის ოქროსა და ნედლეულის მარაგს, იძულებული იქნებიან შევიდნენ უსასტიკესი კრიზისის პერიოდში.

ამას თვალსაჩინოდ ასურათებენ თუნდაც მონაცემები კაპიტალისტურ ქვეყნებში ოქროს ხილვადი მარაგის არსებობის შესახებ.

ოქროს ხილვადი მარაგი კაპიტალისტურ ქვეყნებში

(ოქროს ძველი დოლარები მილიონებში)

	1936 წლის დამლევი	1938 წლის სექტემბერი
ს უ ლ	12.980	14.301
ამერიკის შეერთ. შტატ.	6.649	8.126
ინგლისი	2.029	2.396
საფრანგეთი	1.769	1.435
ჰოლანდია	289	595
ბელგია	373	318
შვეიცარია	387	407
გერმანია	16	17
იტალია	123	124
იაპონია	273	97

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ გერმანიის, იტალიისა და იაპონიის ოქროს მარაგი ერთად აღებული წარმოადგენს უფრო ნაკლებ თანხას, ვიდრე მარტო შვეიცარიის მარაგი.

აი ზოგიერთი ციფრობრივი მონაცემები, რომლებიც ასურათებენ კაპიტალისტური ქვეყნების მრეწველობის კრიზისულ მდგომარეობას უკანასკნელი ხუთი წლის განმავლობაში და სამრეწველო აღმავლობის მოძრაობას სსრ კავშირში.

**სამკაფელო კოლონიალიზაციის მოცულობა კოლონიებში 1929
წელთან შედარებით (1929 = 100)**

	1934	1935	1936	1937	1938
ამერიკის შეერთ. შტატ.	66,4	75,6	88,1	92,2	72,0
ინგლისი	98,8	105,8	115,9	123,7	112,0
საფრანგეთი	71,0	67,4	79,3	82,8	70,0
იტალია	80,0	93,8	87,5	99,6	96,0
გერმანია	79,8	94,0	106,3	117,2	125,0
იაპონია	128,7	141,8	151,1	170,8	165,0
სსრ კავშირი	238,3	293,4	382,3	424,0	477,0

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ საბჭოთა კავშირი წარმოადგენს მსოფლიოში ერთადერთ ქვეყანას, რომელიც არ იცნობს კრიზისებს და რომლის მრეწველობა მუდამ აღმავლობის გზით მიდის.

შემდეგ, ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ ამერიკის შეერთებულ შტატებსა, ინგლისსა და საფრანგეთში უკვე დაიწყო და ვითარდება სერიოზული ეკონომიური კრიზისი.

შემდეგ, ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ იტალიასა და იაპონიაში, რომლებმაც გერმანიაზე ადრე გადაიყვანეს თავისი სახალხო მეურნეობა სამხედრო ეკონომიკის რელსებზე, 1938 წელს უკვე დაიწყო მრეწველობის დაქვეითების პერიოდი.

ამ ცხრილიდან, დასასრულს, სჩანს, რომ გერმანიაში, რომელმაც იტალიაზე და იაპონიაზე უფრო გვიან გარდაჰქმნა თავისი ეკონომიკა სამხედრო ყაიდაზე, მრეწველობა ჯერჯერობით კიდევ განიცდის ერთგვარი, მართალია მცირე, მაგრამ მაინც აღმასვლის მდგომარეობას, — იმის შესაბამისად, როგორც ამას უკანასკნელ დრომდე ადგილი ჰქონდა იაპონიასა და იტალიაში.

არ შეიძლება დაეჭვება, რომ თუ რაიმე გაუთვალისწინებელი არ მოხდა, გერმანიის მრეწველობა უნდა დაადგეს დაქვეითების იმავე გზას, რომელსაც უკვე დაადგინა იაპონია და იტალია. ვინაიდან რას ნიშნავს ქვეყნის მეურნეობის გადაყვანა სამხედრო ეკონომიკის რელსებზე? ეს ნიშნავს, რომ მრეწველობას მისცე ცალმხრივი, სამხედრო მიმართულება, ყოველნაირად გააფართოო ომისათვის საჭირო საგნების წარმოება, რაც დაკავშირებული არ არის მოსახლეობის მოხმარებასთან, ყოველნაირად შეჰკვეცო წარმოება და განსაკუთრებით მოსახლეობის მოხმარების საგნების გამოშვება ბაზარზე, — მაშასადამე, შეამცირო მოსახლეობის მოხმარება და ქვეყანა ეკონომიური კრიზისის წინაშე დააყენო.

ასეთია კაპიტალისტურ ქვეყნებში ახალი ეკონომიური კრიზისის მოძრაობის კონკრეტული სურათი.

გასაგებია, რომ სამეურნეო საქმეთა ასეთ არახელსაყრელ ვითარებას არ შეეძლო არ გამოეწვია სახელმწიფოებს შორის ურთიერთობათა გამწვავება. უკვე წინანდელმა კრიზისმა არივ-დარია მთელი ანგარიშები და

გამოიწვია ბრძოლის გამწვავება გასაღების ბაზრებისათვის, ნედლეულის წყაროებისათვის. იაპონიის მიერ მანჯურიისა და ჩრდილოეთ ჩინეთის დაპყრობამ, იტალიის მიერ აბისინიის დაპყრობამ, — ყოველივე ამან ასახა სახელმწიფოებს შორის ბრძოლის სიმწვავე. ახალმა ეკონომიურმა კრიზისმა უნდა გამოიწვიოს და ის ნამდვილად იწვევს იმპერიალისტური ბრძოლის შემდგომ გამწვავებას. ლაპარაკია უკვე არა ბაზრებზე კონკურენციის შესახებ, არა საფაქრო ომის შესახებ, არა დემპინგის შესახებ. ბრძოლის ეს საშუალებანი უკვე დიდი ხანია მიჩნეულია არასაკმაოდ. ახლა ლაპარაკია საომარ მოქმედებათა გზით მსოფლიოს, გავლენათა სფეროების, კოლონიების ახალ გადანაწილებაზე.

იაპონიამ იწყო თავისი აგრესიული მოქმედების გამართლება იმით, რომ 9 სახელმწიფოს ხელშეკრულების დადების დროს მას წილი დააკლეს და საშუალება არ მისცეს გაეფართოებინა თავისი ტერიტორია ჩინეთის ხარჯზე, მაშინ, როდესაც ინგლისი და საფრანგეთი უდიდეს კოლონიებს ჰვლობენ. იტალიამ გაიხსენა, რომ მას დააკლეს წილი პირველი იმპერიალისტური ომის შემდეგ ნადავლის გაყოფის დროს და რომ მან ეს უნდა აინახლა ინგლისისა და საფრანგეთის გავლენის სფეროების ხარჯზე. გერმანია, რომელიც სერიოზულად დაზარალდა პირველი იმპერიალისტური ომისა და ვერსალის ზავის შედეგად, შეუერთდა იაპონიასა და იტალიას და მოითხოვა თავისი ტერიტორიის გაფართოება ევროპაში, იმ კოლონიების დაბრუნება, რომლებიც მას პირველ იმპერიალისტურ ომში გამარჯვებულებმა წაართვეს.

ასე დაიწყო სამი აგრესიული სახელმწიფოს ბლოკის შექმნა.

დღის წესრიგში დადგა ომის საშუალებით მსოფლიოს ახალი გადანაწილების საკითხი.

2. სპარტაკოვსკი პოლიტიკური გლობალიზაციის განხილვა. სპარტაკოვსკი პოლიტიკური გლობალიზაციის სისტემის გარკვევა. ახალი იმპერიალისტური ომის დასაწყისი

აი საანგარიშო პერიოდში მომხდარი იმ უმნიშვნელოვანესი ამბების ნუსხა, რომლებმაც დასაბამი მისცეს ახალ იმპერიალისტურ ომს. 1935 წელს იტალია თავს დაესხა აბისინიას და დაიპყრო იგი. 1936 წლის ზაფხულში გერმანიამ და იტალიამ შოაწყის სამხედრო ინტერვენცია ესპანეთში, ამასთან გერმანია დამკვიდრდა ესპანეთის ჩრდილო ნაწილსა და ესპანეთის მაროკოში, ხოლო იტალია — ესპანეთის სამხრეთ ნაწილსა და ბალეარის კუნძულებზე. 1937 წელს იაპონია, მანჯურიის დაპყრობის შემდეგ, შეიჭრა ჩრდილოეთ და ცენტრალურ ჩინეთში, დაიკავა პეკინი, ტიანძინი, შანხაი და იწყო თავისი უცხოელი კონკურენტების განდევნა ოკუპაციის ზონიდან. 1938 წლის დამდეგს გერმანიამ დაიპყრო ავსტრია, ხოლო 1938 წლის შემოდგომაზე — ჩეხოსლოვაკიის სუდეტის ოლქი. 1938 წლის დამდეგს იაპონიამ დაიპყრო კანტონი, ხოლო 1939 წლის დამდეგს — ხაინანის კუნძული.

ამრიგად, ომმა, რომელიც ასე შეუმჩნეველად მიეპარა ხალხებს, თავის ორბიტში ჩაითარია ხუთას მილიონზე მეტი მოსახლეობა, გაავრცელა რა თავისი მოქმედების სფერო უდიდეს ტერიტორიაზე — ტიანძინიდან, შანხაიდან და კანტონიდან აბისინიით გიბრალტარამდე.

პირველი იმპერიალისტური ომის შემდეგ, გამარჯვებულმა სახელმწიფოებმა, უმთავრესად ინგლისმა, საფრანგეთმა და ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა, შეჰქმნეს ქვეყნებს შორის ურთიერთობათა ახალი რეჟიმი, მშვიდობიანობის ომის შემდგომი რეჟიმი. ამ რეჟიმის მთავარი საფუძვლები იყო შორეულ აღმოსავლეთში — ცხრა სახელმწიფოს ხელშეკრულება, ხოლო ევროპაში — ვერსალისა და მთელი რიგი სხვა ხელშეკრულებანი. ერთა ლიგა მოწოდებული იყო მოეწესრიგებინა ქვეყნებს შორის ურთიერთობანი ამ რეჟიმის ჩარჩოებში სახელმწიფოთა ერთიანი ფრონტის საფუძველზე, სახელმწიფოთა უშიშროების კოლექტიური დაცვის საფუძველზე. მაგრამ სამმა აგრესიულმა სახელმწიფომ და მათ მიერ დაწყებულმა ახალმა იმპერიალისტურმა ომმა თავდაყირა დააყენეს ომის შემდგომი სამშვიდობო რეჟიმის მთელი ეს სისტემა. იაპონიამ დაარღვია ცხრა სახელმწიფოს ხელშეკრულება, გერმანიამ და იტალიამ კი — ვერსალის ხელშეკრულება. უფრო თავისუფლად რომ ემოქმედნათ, სამივე ეს სახელმწიფო ერთა ლიგიდან გამოვიდა.

ახალი იმპერიალისტური ომი ფაქტი გახდა.

ჩვენს დროში არც ისე ადვილია ერთბაშად აიწყვიტო თავი და პირდაპირ გადაეშვა ომში ისე, რომ ანგარიში არ გაუწიო სხვადასხვაგვარ ხელშეკრულებებს, ანგარიში არ გაუწიო საზოგადოებრივ აზრს. ბურჟუაზიულმა პოლიტიკოსებმა ეს საკმაოდ კარგად იციან. იციან ეს ფაშისტმა მესვეურებმაც. ამიტომ ფაშისტმა მესვეურებმა, სანამ ისინი ომში გადაეშვებოდნენ, გადასწყვიტეს ერთგვარად დაემუშავენინათ საზოგადოებრივი აზრი, ე. ი. შეეყვანათ იგი შეცდომაში, მოეტყუებინათ იგი.

გერმანიისა და იტალიის სამხედრო ბლოკი ინგლისისა და საფრანგეთის ინტერესების წინააღმდეგ ევროპაში? რას ბრძანებთ, რა ბლოკია ეს! „ჩვენ“ არავითარი სამხედრო ბლოკი არა გვაქვს. „ჩვენ“ გვაქვს მხოლოდ დამხოლოდ უწყინარი „ღერძი ბერლინი — რომი“, ე. ი. ერთგვარი გეომეტრიული ფორმულა ღერძის შესახებ. (სიცილი).

გერმანიის, იტალიისა და იაპონიის სამხედრო ბლოკი ამერიკის შეერთებული შტატების, ინგლისისა და საფრანგეთის ინტერესების წინააღმდეგ შორეულ აღმოსავლეთში? არაფერი ამის მსგავსი! „ჩვენ“ არავითარი სამხედრო ბლოკი არა გვაქვს. „ჩვენ“ გვაქვს მხოლოდ დამხოლოდ უწყინარი „სამკუთხედი ბერლინი — რომი — ტოკიო“, ე. ი. მცირეოდენი გატაცება გეომეტრიით. (საერთო სიცილი).

ომი ინგლისის, საფრანგეთის, ამერიკის შეერთებული შტატების ინტერესების წინააღმდეგ? რა სათქმელია! „ჩვენ“ ომს ვაწარმოებთ კომინტერნის წინააღმდეგ, და არა ამ სახელმწიფოთა წინააღმდეგ. თუ არა გჯე-

რათ, წაიკითხეთ „ანტიკომინტერნული პაქტი“, დადებული იტალიასა, გერმანიასა და იაპონიას შორის.

ასე ფიქრობდნენ საზოგადოებრივი აზრის დამუშავებას ბატონი აგრესორები, თუმცა ძნელი არ იყო იმის მიხვედრა, რომ შენიღბვის მთელი ეს უშნო თამაში თეთრი ძაფით არის ნაკერი, ვინაიდან სასაცილოა კომინტერნის „კერების“ ძებნა მონღოლეთის უდაბნოებში, აბისინიის მთებში, ესპანეთის მაროკოს უღრან ტყეებში. (სიცილი).

მაგრამ ომი უღმობელია. მას ვერავითარი საბურველით ვერ დამალავ. ვინაიდან არავითარი „ღერძებით“, „სამკუთხედებით“ და „ანტიკომინტერნული პაქტებით“ არ შეიძლება იმ ფაქტის დამალვა, რომ იაპონიამ ამ ხნის განმავლობაში ხელთ ჩაიგდო ჩინეთის უზარმაზარი ტერიტორია, იტალიამ — აბისინია, გერმანიამ — ავსტრია და სუდეტის ოლქი, გერმანიამ და იტალიამ ერთად — ესპანეთი, — ყოველივე ეს არააგრესიულ სახელმწიფოთა ინტერესების წინააღმდეგ. ომი ისევ დარჩა ომად, აგრესორთა სამხედრო ბლოკი — სამხედრო ბლოკად, ხოლო აგრესორები — აგრესორებად.

ახალი იმპერიალისტური ომის დამახასიათებელი თვისება იმაში მდგომარეობს, რომ იგი ჯერ კიდევ არ გამხდარა საყოველთაო, მსოფლიო ომი. ომს აწარმოებენ აგრესორი სახელმწიფოები, ყოველნაირად ჰლახავენ რა არააგრესიული სახელმწიფოების, უწინარეს ყოვლისა ინგლისის, საფრანგეთის, ამერიკის შეერთებული შტატების ინტერესებს, ხოლო ეს სახელმწიფოები უკუიწევენ და უკან იხევენ, ზედიზედ უთმობენ რა აგრესორებს.

ამრიგად, ჩვენს თვალწინ ხდება მსოფლიოს და გავლენის სფეროების აშკარა გადანაწილება არააგრესიულ სახელმწიფოთა ინტერესების ხარჯზე ამ უკანასკნელთა მხრივ წინააღმდეგობის გაწევის რაიმე ცდის გარეშე და ერთგვარი წაყრუების პირობებშიც კი.

დაუჯერებელია, მაგრამ ფაქტია.

რით უნდა აიხსნას ახალი იმპერიალისტური ომის ასეთი ცალმხრივი და უცნაური ხასიათი?

როგორ შეიძლებოდა მომხდარიყო, რომ არააგრესიულმა ქვეყნებმა, რომლებსაც უზარმაზარი შესაძლებლობანი მოეპოვებათ, ასე იოლად და წინააღმდეგობის გაუწევლად აიღეს ხელი თავიანთ პოზიციებზე და თავიანთ ვალდებულებებზე აგრესორების საამებლად?

ხომ არ აიხსნება ეს არააგრესიულ სახელმწიფოთა სისუსტით? რა თქმა უნდა, არა! არააგრესიული, დემოკრატიული სახელმწიფოები, ერთად აღებულნი, ეკონომიურადაც და სამხედრო მხრივაც უდავოდ უფრო ძლიერნი არიან, ვიდრე ფაშისტური სახელმწიფოები.

რითღა უნდა აიხსნას ამ შემთხვევაში ამ სახელმწიფოთა სისტემატური დათმობანი აგრესორების მიმართ?

ეს შეიძლებოდა აგვეხსნა, მაგალითად, შიშის გრძნობით რევოლუციის წინაშე, რევოლუციისა, რომელმაც შეიძლება იფეთქოს, თუ არა-

აგრესიული სახელმწიფოები ომში ჩაებმებიან, და ომი მსოფლიო ხასიათს მიიღებს. ბურჟუაზიულმა პოლიტიკოსებმა, რა თქმა უნდა, იციან, რომ პირველმა მსოფლიო იმპერიალისტურმა ომმა მოგვცა რევოლუციის გამარჯვება ერთერთ ყველაზე დიდ ქვეყანაში. მათ ეშინიათ, რომ მეორე მსოფლიო იმპერიალისტურ ომსაც შეიძლება მოჰყვეს რევოლუციის გამარჯვება ერთ ან რამდენიმე ქვეყანაში.

მაგრამ ეს ახლა არ არის ერთადერთი და არ არის მთავარი მიზეზიც კი. მთავარი მიზეზი იმაში მდგომარეობს, რომ არააგრესიული ქვეყნების უმეტესობამ და, უწინარეს ყოვლისა, ინგლისმა და საფრანგეთმა ხელი აიღეს კოლექტიური უშიშროების პოლიტიკაზე, აგრესორებისადმი კოლექტიური წინააღმდეგობის გაწევის პოლიტიკაზე, რომ ისინი გადავიდნენ ჩაურევლობის პოზიციაზე, „ნეიტრალიტეტის“ პოზიციაზე.

ჩაურევლობის პოლიტიკა ფორმალურად შეიძლება შემდეგნაირად დაგვეხასიათებინა: „დეე თვითეულმა ქვეყანამ დაიცვას თავი აგრესორებისაგან ისე, როგორც მას სურს და როგორც შეუძლია, ეს ჩვენი საქმე არ არის, ჩვენ განვაგრძობთ ვაჭრობას აგრესორებთანაც და მათს მსხვერპლებთანაც“. ნამდვილად კი ჩაურევლობის პოლიტიკა ნიშნავს აგრესიისადმი წაყრუებას, ომის გალღვივებას, — მაშასადამე, მის მსოფლიო ომად გადაქცევას. ჩაურევლობის პოლიტიკაში გამოსჭვივის მისწრაფება, სურვილი — ხელი არ შეუშალონ აგრესორებს აკეთონ თავიანთი შეგზნელი საქმე, ხელი არ შეუშალონ, ვთქვათ, იაპონიას ჩაებას ომში ჩინეთთან, ხოლო კიდევ უკეთესი — საბჭოთა კავშირთან, ხელი არ შეუშალონ, ვთქვათ, გერმანიას ჩაეფლოს ევროპის საქმეებში, ჩაებას ომში საბჭოთა კავშირთან, აცალონ ომის ყველა მონაწილეთ ღრმად ჩაეფლან ომის ჭაობში, ჩუმჩუმად წააქეზონ ისინი ამაში, აცალონ მათ დაასუსტონ და დააუძლურონ ერთმანეთი, ხოლო შემდეგ, როდესაც ისინი საკმაოდ დასუსტდებიან, — გამოვიდნენ სცენაზე ახალი ძალებით, გამოვიდნენ, რა თქმა უნდა, „მშვიდობიანობის ინტერესებისათვის“, და თავიანთი პირობები უკარნახონ ომის დასუსტებულ მონაწილეებს.

იაფიცაა და კარგიც!

ავილოთ, მაგალითად, იაპონია. დამახასიათებელია, რომ ჩრდილოეთ-ჩინეთში იაპონიის შეჭრის დაწყების წინ საფრანგეთისა და ინგლისის ყველა გავლენიანი ვაზეთი ხმამაღლა ვაპყვიროდა, რომ ჩინეთი სუსტია, რომ მას წინააღმდეგობის გაწევის უნარი არა აქვს, რომ იაპონიას თავისი არმიით ჩინეთის დაპყრობა ორ-სამ თვეში შეეძლებაო. შემდეგ ევროპა-ამერიკის პოლიტიკოსებმა იწყეს ლოდინი და თვალყურის დევნება. მერე კი, როდესაც იაპონიამ გააჩაღა საომარი მოქმედება, დაუთმეს მას შანხაი, უცხოეთის კაპიტალის გული ჩინეთში, დაუთმეს კანტონი, ინგლისის მონოპოლური გავლენის კერა სამხრეთ-ჩინეთში, დაუთმეს ხაინანი, საშუალება მისცეს გარსემემორტყმოდა გონკონგს. ხომ მართალია, ყოველივე ეს ძალიან წააგავს აგრესორის წაქეზებას: სულ უფროდა-უფრო შესტაბეთ ომში, მერე კი ვნახავთო.

ან, მაგალითად, ავიღოთ გერმანია. მას დაუთმეს აესტრია, მიუხედავად იმისა, რომ არსებობდა ვალდებულება — დაეცვათ მისი დამოუკიდებლობა, დაუთმეს სუდეტის ოლქი, ბედის ანაბარა მიაგდეს ჩეხოსლოვაკია, დაარღვიეს რა ყველა და ყოველგვარი ვალდებულებანი, შემდეგ კი მოსდგნენ და პრესაში ხმამაღლა გაიძახოდნენ ტყუილებს „რუსეთის არმიის სისუსტეზე“, „რუსეთის ავიაციის დაშლაზე“, „არეულობაზე“ საბჭოთა კავშირში, რითაც უბიძგებდნენ გერმანელებს უფრო შორს აღმოსავლეთისაკენ, ჰპირდებოდნენ მათ იოლ ნადავლს და თან დასძენდნენ: თქვენ ოღონდ დაიწყეთ ომი ბოლშევიკებთან, შემდეგ კი ყველაფერი კარგად წავაო. უნდა ვაღიაროთ, რომ ესეც ძალიან წააგავს აგრესორის წაგულიანებას, წაქეზებას.

დამახასიათებელია ის ხმაური, რომელიც ასტეხა ინგლის-საფრანგეთისა და ჩრდილოეთ-ამერიკის პრესამ საბჭოთა უკრაინის შესახებ. ამ პრესის მოღვაწენი ხმის ჩახლეჩამდე გაჰყვიროდნენ, რომ გერმანელები საბჭოთა უკრაინაზე მიდიან, რომ მათ ახლა ხელთ უპყრიათ ეგრეთწოდებული კარპატის უკრაინა, სადაც დაახლოებით 700 ათასი მცხოვრებია, რომ გერმანელები საბჭოთა უკრაინას, სადაც 30 მილიონზე მეტი მცხოვრებია, არაუგვიანეს ამა წლის გაზაფხულისა შეუერთებენ ეგრეთწოდებულ კარპატის უკრაინას. გამოდის, რომ ეს საექვო ხმაური მიზნად ისახავდა აღენთო საბჭოთა კავშირის გააფთორება გერმანიის წინააღმდეგ, მოეწამლა ატმოსფერო და პროვოკაციულად გამოეწვია კონფლიქტი გერმანიასთან საამისოდ აშკარა საფუძვლების უქონლად:

რა თქმა უნდა, სავსებით შესაძლებელია, რომ გერმანიაში მოპოვებებიან გიჟები, რომელნიც ოცნებობენ იმაზე, რომ შეუერთონ სპილო, ე. ი. საბჭოთა უკრაინა, ბუზანკალას, ე. ი. ეგრეთწოდებულ კარპატის უკრაინას. და თუ იქ მართლაც მოიპოვებიან ასეთი გადარეულნი, შეიძლება ეჭვი არ შევიტანოთ იმაში, რომ ჩვენს ქვეყანაში საჭირო რაოდენობით აღმოჩნდება დამამშვიდებელი პერანგი ასეთი გიჟებისათვის. **(მქუხარე ტაში)**. მაგრამ თუ თავს დავანებებთ გიჟებს და მივმართავთ ნორმალურ ადამიანებს, განა ცხადი არ არის, რომ სასაცილო და უაზროა სერიოზულად ლაპარაკი საბჭოთა უკრაინის შეერთებაზე ეგრეთწოდებული კარპატის უკრაინისადმი? აბა დაფიქრდით. მივიდა ბუზანკალა სპილოსთან და დონჯემოყრით ეუბნება მას: „ეჰ, ჩემო ძმაო, რარეგ მებრალეები... ცხოვრობ უმემამულეებოდ, უკაპიტალისტებოდ, ნაციონალური ჩავგრის გარეშე, ფაშისტი მესვეურების გარეშე, — რაღა ცხოვრებაა ეს... გიციკერი და არ შემიძლია არ შევნიშნო, — შენთვის სხვა ხსნა არ არის, თუ არ ჩემთან შემოერთება... **(საერთო სიცილი)**. მაშ ასე, ნებას გრთავ შეუერთო შენი პატარა ტერიტორია ჩემს თვალუწვდენელ ტერიტორიას...“ **(საერთო სიცილი და ტაში)**.

კიდევ უფრო დამახასიათებელია, რომ ევროპისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ზოგიერთი პოლიტიკოსნი და პრესის მოღვაწენი, რომელთაც დაუკარგავთ მოთმინება „საბჭოთა უკრაინაზე ლაშქრობის“

შოლოდინში, თვითონ იწყებენ ჩაურევლობის პოლიტიკის ნამდვილ საჩუღის მხილებას. ისინი პირდაპირ ამბობენ და შავით თეთრზე სწერენ, რომ გერმანელებმა მათ სასტიკად „გაუცრუეს იმედი“, რადგან, ნაცვლად იმისა, რომ დაძრულიყვნენ უფრო შორს აღმოსავლეთისაკენ, საბჭოთა კავშირის წინააღმდეგ, მათ, წარმოიდგინეთ, დასავლეთისაკენ იბრუნეს პირი და თავისთვის კოლონიებს მოითხოვეს. შეიძლება ვიფიქროთ, რომ გერმანელებს მისცეს ჩეხოსლოვაკიის რაიონები, როგორც საფასური ვალდებულებისა — აეტეხათ ომი საბჭოთა კავშირთან, ხოლო გერმანელები უარს ამბობენ რა ახლა თამასუქის განაღდებაზე, საღდაც უფრო შორს ჰგზავნიან მათ.

მე სრულებითაც არ ვაპირებ ჩაურევლობის პოლიტიკის გამო მორალის ქაღაგება დავიწყო, ვილაპარაკო ღალატზე, გამცემლობაზე და სხვ. გულუბრყვილობაა მორალი უკითხო იმ ადამიანებს, რომელნიც ადამიანის მორალს არ სცნობენ. პოლიტიკა არის პოლიტიკა, როგორც ამბობენ ძველი, გაქნილი ბურჟუაზიული დიპლომატები. მაგრამ საჭიროა შევნიშნოთ, რომ დიდი და სახიფათო პოლიტიკური თამაში, რომელიც ჩაურევლობის პოლიტიკის მომხრეებმა დაიწყეს, შეიძლება მათთვის სერიოზული მარცხით დამთავრდეს.

ასეთია ამჟამად გაბატონებული ჩაურევლობის პოლიტიკის ნამდვილი სახე.

ასეთია პოლიტიკური ვითარება კაპიტალისტურ ქვეყნებში.

3. საბჭოთა კავშირი და კაპიტალისტური ქვეყნები

ომმა ახალი ვითარება შექმნა ქვეყნების ურთიერთობაში. მან ამ ურთიერთობაში შეიტანა შფოთვისა და რწმენის უქონლობის ატმოსფერო. ძირი გამოუთხარა რა ომისშემდგომი სამშვიდობო რეჟიმის საფუძვლებს და, თავდაყირა დააყენა რა საერთაშორისო სამართლის ელემენტარული ცნებანი, ომმა კითხვის ქვეშ დააყენა საერთაშორისო ხელშეკრულებათა და ვალდებულებათა ღირებულება. პაციფიზმი და განიარაღების პროექტები დასამარებული აღმოჩნდა. მათი ადგილი შეიარაღების ციებ-ცხელებამ დაიკავა. შეიარაღება იწყო ყველამ, მცირე და დიდმა სახელმწიფოებმა, მათ შორის და უწინარეს ყოვლისა იმ სახელმწიფოებმა, რომლებიც ჩაურევლობის პოლიტიკას ატარებენ. უკვე აღარავის სჯერა მოთაფლული სიტყვები იმის შესახებ, რომ შიუნხენში აგრესორების წინაშე დათმობებზე წასვლამ და მიუნხენის შეთანხმებამ, თითქოს, დასაბამი მისცეს „მშვიდობისმყოფლობის“ ახალ ხანას. არ სჯერათ ეს აგრეთვე თვით მიუნხენის შეთანხმების მონაწილეებსაც, ინგლისსა და საფრანგეთს, რომლებმაც სხვებზე არანაკლებ იწყეს თავისი შეიარაღების გაძლიერება.

გასაგებია, რომ სსრ კავშირს არ შეეძლო გვერდი აეღო ამ მრისხანე ამბებისათვის. უეჭველია, რომ აგრესორების მიერ საღმე მსოფლიოს

შორეულ კუთხეში დაწყებული ყოველგვარი მცირე ომიც კი საფრთხეს წარმოადგენს მშვიდობისმოყვარე ქვეყნებისათვის. მით უმეტეს სერიოზულ საფრთხეს წარმოადგენს ახალი იმპერიალისტური ომი, რომელმაც უკვე მოასწრო თავის ორბიტში ჩაეთრია აზიის, აფრიკის, ევროპის ხუთას მილიონზე მეტი მოსახლეობა. ამის გამო ჩვენმა ქვეყანამ, განუზრეოდ აღარებს რა მშვიდობიანობის შენარჩუნების პოლიტიკას, ამასთან ერთად უაღრესად სერიოზული მუშაობა გააჩაღა ჩვენი წითელი არმიის, ჩვენი წითელი სამხედრო-საზღვაო ფლოტის საბრძოლო მზადყოფნის გაძლიერებისათვის.

ამასთან ერთად თავისი საერთაშორისო პოზიციების განმტკიცების ინტერესებისათვის საბჭოთა კავშირმა გადასწყვიტა ზოგიერთი სხვა ნაბიჯიც გადაედგა. 1934 წლის დამლევს ჩვენი ქვეყანა შევიდა ერთა ლიგაში იმ მოსაზრებით, რომ მიუხედავად მისი სისუსტისა, იგი შეიძლება მაინც გამოგვადგეს, როგორც აგრესორთა სამხილებელი ადგილი და მშვიდობიანობის ერთგვარი, თუმცაღა სუსტი, ინსტრუმენტი, რომელსაც შეუძლია ომის გაჩაღების შეფერხება. საბჭოთა კავშირი სთვლის, რომ ასეთ საგანგაშო დროს არ უნდა უგულვებელვყოთ ისეთი სუსტი საერთაშორისო ორგანიზაციაც კი, როგორც ერთა ლიგა არის. 1935 წლის მაისში საფრანგეთსა და საბჭოთა კავშირს შორის დაიდვა ხელშეკრულება აგრესორთა შესაძლო თავდასხმის წინააღმდეგ ურთიერთ დახმარების შესახებ. იმავე დროს ანალოგიური ხელშეკრულება დაიდვა ჩეხო-სლოვაკიასთან. 1936 წლის მარტში საბჭოთა კავშირმა დასდო ხელშეკრულება მონღოლეთის სახალხო რესპუბლიკასთან ურთიერთდახმარების შესახებ. 1937 წლის აგვისტოში დაიდვა ხელშეკრულება საბჭოთა კავშირსა და ჩინეთის რესპუბლიკას შორის ურთიერთთავდაუსხმელობის შესახებ.

ამ მიმღე საერთაშორისო პირობებში აღარებდა საბჭოთა კავშირი თავის საგარეო პოლიტიკას, იცავდა რა მშვიდობიანობის შენარჩუნების საქმეს.

საბჭოთა კავშირის საგარეო პოლიტიკა ნათელი და გასაგებია:

1. ჩვენ მხარს ვუჭერთ მშვიდობიანობას და საქმიანი კავშირის განმტკიცებას ყველა ქვეყანასთან, ვდგავართ და ვიდგებით ამ პოზიციაზე, რამდენადაც ეს ქვეყნები ასეთსავე ურთიერთობაში იქნებიან საბჭოთა კავშირთან, რამდენადაც ისინი არ შეეცდებიან დაარღვიონ ჩვენი ქვეყნის ინტერესები.

2. ჩვენ მხარს ვუჭერთ მშვიდობიან, ახლობელ და კეთილმეზობლურ ურთიერთობას ყველა მეზობელ ქვეყანასთან, რომელთაც სსრ კავშირთან საერთო საზღვარი აქვთ, ვდგავართ და ვიდგებით ამ პოზიციაზე, რამდენადაც ეს ქვეყნები ასეთსავე ურთიერთობაში იქნებიან საბჭოთა კავშირთან, რამდენადაც ისინი არ შეეცდებიან დაარღვიონ, პირდაპირ თუ არაპირდაპირ, საბჭოთა სახელმწიფოს საზღვრების მთლიანობისა და ხელშეუხებლობის ინტერესები.

3. ჩვენ იმის მომხრე ვართ, რომ დახმარება გაეწიოს ხალხებს, რომლებიც აგრესიის მსხვერპლნი გახდნენ და თავისი სამშობლოს დამოუკიდებლობისათვის იბრძვიან.

4. ჩვენ არ გვეშინია აგრესორთა მუქარისა და მზადა ვართ ორმაგი დარტყმით ვუპასუხოთ დარტყმას ომის გამჩაღებლებისას, რომლებიც ცდილობენ დაარღვიონ საბჭოთა საზღვრების ხელშეუხებლობა.

ასეთია საბჭოთა კავშირის საგარეო პოლიტიკა. (მქუხარე ხანგრძლივი ტაში).

თავის საგარეო პოლიტიკაში საბჭოთა კავშირი ეყრდნობა:

1. თავის მზარდ სამეურნეო, პოლიტიკურ და კულტურულ ძლიერებას;

2. ჩვენი საბჭოთა საზოგადოების მორალურ-პოლიტიკურ ერთიანობას;

3. ჩვენი ქვეყნის ხალხთა მეგობრობას;

4. თავის წითელ არმიასა და სამხედრო-საზღვაო წითელ ფლოტს;

5. თავის სამშვიდობო პოლიტიკას;

6. მორალურ მხარდაჭერას ყველა ქვეყნის მშრომელთა მხრივ, რომლებიც სისხლხორცეულად არიან დაინტერესებულნი მშვიდობიანობის შენარჩუნებით;

7. იმ ქვეყნების კეთილგონიერებას, რომლებიც ამა თუ იმ მიზეზით არ არიან დაინტერესებულნი მშვიდობიანობის დარღვევაში.

პარტიის ამოცანები საგარეო პოლიტიკის დარგში:

1. მომავალშიც გაატაროს მშვიდობიანობისა და ყველა ქვეყანასთან საქმიანი კავშირის განმტკიცების პოლიტიკა;

2. დაიცვას სიფრთხილე და საშუალება არ მისცეს ომის პროვოკატორებს, რომლებიც მიჩვეული არიან სხვისი ხელით წარის გლეჯას, კონფლიქტებში ჩაითრიონ ჩვენი ქვეყანა;

3. ყოველნაირად განამტკიცოს ჩვენი წითელი არმიისა და სამხედრო-საზღვაო წითელი ფლოტის საბრძოლო ძლიერება;

4. განამტკიცოს მეგობრობის საერთაშორისო კავშირი ყველანის მშრომელებთან, რომლებიც დაინტერესებული არიან ხალხთა შორის მშვიდობიანობითა და მეგობრობით.

II

საბჭოთა კავშირის საშინაო მდგომარეობა

გადავიდეთ ჩვენი ქვეყნის საშინაო მდგომარეობაზე.

საბჭოთა კავშირის საშინაო მდგომარეობის თვალსაზრისით საანგარიშო პერიოდი წარმოადგენს მთელი სახალხო მეურნეობის შემდგომ

აღმავლობის, კულტურის ზრდის, ქვეყნის პოლიტიკური ძლიერების განმტკიცების სურათს.

სახალხო მეურნეობის განვითარების დარგში ყველაზე მნიშვნელოვან შედეგად საანგარიშო პერიოდში მიჩნეული უნდა იქნას მრეწველობისა და მიწათმოქმედების რეკონსტრუქციის დამთავრება ახალი, თანამედროვე ტექნიკის საფუძველზე. ჩვენ უკვე აღარა გვაქვს, ან თითქმის აღარა გვაქვს ძველი ქარხნები მათი ჩამორჩენილი ტექნიკით და ძველი გლეხური მეურნეობანი მათი ადამისდროინდელი მოწყობილობით. ჩვენი მრეწველობისა და მიწათმოქმედების საფუძველს ამჟამად შეადგენს ახალი, თანამედროვე ტექნიკა. გადაუჭარბებლად შეიძლება ითქვას, რომ წარმოების ტექნიკის თვალსაზრისით, მრეწველობისა და მიწათმოქმედების ახალი ტექნიკით აღჭურვის თვალსაზრისით, ჩვენი ქვეყანა ყველაზე მოწინავეა შედარებით ყველა სხვა ქვეყანასთან, სადაც ძველი მოწყობილობა ჰბორკავს წარმოებას და აფერხებს ახალი ტექნიკის დანერგვის საქმეს.

12 49
21
ქვეყნის საზოგადოებრივ-პოლიტიკური განვითარების დარგში ყველაზე მნიშვნელოვან მონაპოვრად საანგარიშო პერიოდში უნდა იქნას მიჩნეული ექსპლუატატორული კლასების ნაშთების საბოლოო ლიკვიდაცია, მუშათა, გლეხთა და ინტელიგენციის დარაზმვა ერთ საერთო შრომის ფრონტად, საბჭოთა საზოგადოების მორალურ-პოლიტიკური ერთიანობის განმტკიცება, ჩვენი ქვეყნის ხალხთა მეგობრობის განმტკიცება და, როგორც ყოველივე ამის შედეგი, — ქვეყნის პოლიტიკური ცხოვრების სრული დემოკრატიზაცია, ახალი კონსტიტუციის შექმნა. ვერაფერს გაბედავს სადავო გახადოს, რომ ჩვენი კონსტიტუცია ყველაზე დემოკრატიული კონსტიტუციაა მსოფლიოში, ხოლო სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს, ისევე როგორც მოკავშირე რესპუბლიკების უმაღლესი საბჭოების არჩევნების შედეგები — ყველაზე მჭკრმეტყველია.

ყოველივე ამის შედეგად ჩვენ გვაქვს საშინაო მდგომარეობის სრული ხიმყარე და ქვეყანაში ხელისუფლების ისეთი სიმტკიცე, როგორიც მსოფლიოში ყოველ მთავრობას შემურდებოდა.

განვიხილოთ კონკრეტული მონაცემები ჩვენი ქვეყნის ეკონომიური და პოლიტიკური მდგომარეობის შესახებ.

1. მკანველოგისა და სოფლის მეურნეობის შემდგომი აღმავლობა

ა) მრეწველობა. საანგარიშო პერიოდში ჩვენი მრეწველობის მოძრაობა წარმოადგენს განუხრელი აღმავლობის სურათს. ეს აღმავლობა გამოხატავს არა მარტო პროდუქციის ზრდას საერთოდ, არამედ, უწინარეს ყოვლისა, ერთი მხრივ — სოციალისტური მრეწველობის აყვავებას და მეორე მხრივ — კერძო მრეწველობის დაღუპვას.

აი სათანადო ცხრილი:

სსრ კავშირის მრეწველრობის ზრდა 1934 — 1938 წლებში

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1934 წ. / 1933 წ. -ით	წინა წელთან შედარებით	1938 წ. / 1933 წ. -ით			
მთელი პროდუქცია	42.030	50.477	62.137	80.929	90.166	100.375	120,1	123,1	130,2	111,4	111,5	288,8
აქედან:												
1. სოციალისტური მრეწველობა	42.002	50.443	62.114	80.898	90.138	100.349	120,1	123,1	130,2	111,4	111,3	288,9
2. კერძო მრეწველობა	28	34	23	31	28	26	121,4	67,6	134,8	90,3	92,9	92,9

მილიონ მანეთობით 1926/27 წ. წ. ფასებში

მთელი პროდუქცია	100	100	100	100	100	100	100	100	100
აქედან:									
1. სოციალისტური მრეწველობა	99,93	99,93	99,96	99,96	99,97	99,97	99,97	99,97	99,97
2. კერძო მრეწველობა	0,07	0,07	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03

პ რ ო ც ე ნ ტ ო ბ ი თ

მთელი პროდუქცია	100	100	100	100	100	100	100	100	100
აქედან:									
1. სოციალისტური მრეწველობა	99,93	99,93	99,96	99,96	99,97	99,97	99,97	99,97	99,97
2. კერძო მრეწველობა	0,07	0,07	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ ჩვენი მრეწველობა საანგარიშო პერიოდში ერთიორად და უფრო მეტად გაიზარდა, ამასთან პროდუქციის მთელი ზრდა სოციალისტური პროდუქციის ხარჯზე მიმდინარეობდა.

შემდეგ, ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ სოციალისტური სისტემა წარმოადგენს სსრ კავშირის მრეწველობის ერთადერთ სისტემას.

ბოლოს, ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ კერძო მრეწველობის საბოლოო დაღუპვა არის ფაქტი, რომლის უარყოფა ახლა ბრემბსაც კი არ შეუძლიათ.

კერძო მრეწველობის დაღუპვა არ შეიძლება შემთხვევითად ჩაითვალოს. იგი დაიღუპა, უწინარეს ყოვლისა, იმიტომ, რომ მეურნეობის სოციალისტური სისტემა წარმოადგენს უმაღლეს სისტემას კაპიტალისტურ სისტემასთან შედარებით. მეორე, იგი დაიღუპა იმიტომ, რომ მეურნეობის სოციალისტურმა სისტემამ ჩვენ შესაძლებლობა მოგვცა რამდენიმე წელიწადში ხელახლა შეგვეიარაღებინა მთელი ჩვენი სოციალისტური მრეწველობა ახალ, თანამედროვე ტექნიკურ ბაზაზე. მეურნეობის კაპიტალისტური სისტემა არ იძლევა და მას არც შეუძლია ასეთი შესაძლებლობის მოცემა. ეს ფაქტია, რომ წარმოების ტექნიკის თვალსაზრისით, სამრეწველო წარმოების ახალი ტექნიკით აღჭურვის მოცულობის თვალსაზრისით, ჩვენი მრეწველობა პირველ ადგილზეა მსოფლიოში.

თუ ავიღებთ ჩვენი მრეწველობის ზრდის ტემპებს პროცენტებში ომამდელი დონის მიმართ და შევადარებთ მათ მთავარი კაპიტალისტური ქვეყნების მრეწველობის ზრდის ტემპებს, მივიღებთ შემდეგ სურათს:

სსრ კავშირისა და მთავარი კაპიტალისტური ქვეყნების მრეწველობის ზრდა 1913 — 1938 წლებში

	1913 წ.	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.
სსრ კავშირი	100,0	380,5	457,0	562,6	732,7	816,4	908,8
ამერიკის შეერთებული შტატები	100,0	103,7	112,9	128,6	149,8	156,9	120,0
ინგლისი	100,0	87,0	97,1	104,0	114,2	121,9	113,3
გერმანია	100,0	75,4	90,4	105,2	118,1	129,3	131,6
საფრანგეთი	100,0	107,0	99,0	94,0	98,0	101,0	93,2

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ ჩვენი მრეწველობა ომამდელ დონესთან შედარებით ცხრაჯერ და უფრო მეტად გაიზარდა, მაშინ, როდესაც მთავარი კაპიტალისტური ქვეყნების მრეწველობა განაგრძობს ერთი ადგილის ტეკნას ომამდელი დონის გარშემო, აჭარბებს რა მას მხოლოდ 20-30 პროცენტით.

ეს ნიშნავს, რომ ზრდის ტემპების მხრივ ჩვენი სოციალისტური მრეწველობა პირველ ადგილზე დგას მსოფლიოში.

ამრიგად, გამოდის, რომ ჩვენი მრეწველობის წარმოების ტექნიკისა და ზრდის ტემპების მხრივ ჩვენ უკვე დავეწიეთ და გავუსწარიტ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს.

მაშ რაში ჩამოვრჩებით? ჩვენ ჯერ კიდევ ჩამოვრჩებით ეკონომიური მხრივ, ე. ი. მოსახლეობის თვითეულ სულზე ჩვენი სამრეწველო წარმოების ოდენობის მხრივ. 1938 წელს ჩვენ დავამზადეთ დაახლოებით 15 მილიონი ტონა თუჯი, ხოლო ინგლისმა — 7 მილიონი ტონა. თითქოს, ჩვენში უკეთ არის საქმე, ვიდრე ინგლისში. მაგრამ თუ თუჯის ამ ტონებს მოსახლეობის რაოდენობაზე გავანაწილებთ, გამოვა, რომ ინგლისში თითო სულ მოსახლეზე 1938 წელს მოდიოდა 145 კილოგრამი თუჯი, სსრ კავშირში კი — მხოლოდ 87 კილოგრამი. ან კიდევ: ინგლისმა 1938 წელს დაამზადა 10 მილიონი და 800 ათასი ტონა ფოლადი და გამოიმუშავა დაახლოებით 29 მილიარდი კილოვატ-საათი (ელექტროენერჯის წარმოება), ხოლო სსრ კავშირმა დაამზადა 18 მილიონი ტონა ფოლადი და გამოიმუშავა 39 მილიარდზე მეტი კილოვატ-საათი. თითქოს, ჩვენში უკეთ არის საქმე, ვიდრე ინგლისში. მაგრამ თუ ყველა ამ ტონას და კილოვატ-საათებს მოსახლეობის რაოდენობაზე გავანაწილებთ, გამოდის, რომ ინგლისში მოსახლეობის თვითეულ სულზე 1938 წელს მოდიოდა 226 კილოგრამი ფოლადი და 620 კილოვატ-საათი, მაშინ, როდესაც სსრ კავშირში მოსახლეობის თვითეულ სულზე მოდიოდა სულ 107 კილოგრამი ფოლადი და 233 კილოვატ-საათი.

მაშ რაშია საქმე? იმაში, რომ მოსახლეობა ჩვენში რამდენჯერმე უფრო მეტია, ვიდრე ინგლისში, მაშასადამე, მოთხოვნილებაც უფრო მეტია. ვიდრე ინგლისში: საბჭოთა კავშირში 170 მილიონი მცხოვრებია, ხოლო ინგლისში არა უმეტეს 46 მილიონისა. მრეწველობის ეკონომიური ძლიერება გამოიხატება არა სამრეწველო პროდუქციის მოცულობაში საერთოდ, ქვეყნის მოსახლეობისაგან დამოუკიდებლად, არამედ სამრეწველო პროდუქციის მოცულობაში, რომელიც აღებულ უნდა იქნას მოსახლეობის თვითეული სულის მიერ ამ პროდუქციის მოხმარების ოდენობასთან პირდაპირ კავშირში. რამდენადაც უფრო მეტი სამრეწველო პროდუქცია მოდის თითო სულ მოსახლეზე, მით უფრო მაღალია ქვეყნის ეკონომიური ძლიერება, და პირიქით, რამდენადაც უფრო ნაკლები პროდუქცია მოდის თითო სულ მოსახლეზე, მით უფრო დაბალია ქვეყნისა და მისი მრეწველობის ეკონომიური ძლიერება. მაშასადამე, რაც უფრო მეტია მოსახლეობა ქვეყანაში, მით უფრო მეტია ქვეყანაში მოხმარების საგნების მოთხოვნილება, მაშასადამე, მით უფრო მეტი უნდა იქნეს ასეთი ქვეყნის სამრეწველო წარმოების მოცულობა.

ავილოთ, მაგალითად, თუჯის წარმოება. ეკონომიურად რომ გავუსწროთ ინგლისს თუჯის წარმოების დარგში, რომლის პროდუქცია 1938 წელს იქ 7 მილიონ ტონას შეადგენდა, თუჯის ყოველწლიური გამოდობა ჩვენ 25 მილიონ ტონამდე უნდა ავიყვანოთ. ეკონომიურად რომ გავუსწროთ გერმანიას, რომელმაც 1938 წელს დაამზადა სულ 18 მილიონი

ტონა თუჯი, თუჯის ყოველწლიური გამოდნობა ჩვენ 40-45 მილიონ ტონამდე უნდა ავიყვანოთ. ხოლო იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ ამერიკის შეერთებულ შტატებს, მხედველობაში ვიღებთ რა არა 1938 კრიზისიანი წლის დონეს, როცა ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა სულ 18,8 მილიონი ტონა თუჯი დაამზადეს, არამედ 1929 წლის დონეს, როცა ამერიკის შეერთებულ შტატებში მრეწველობის აღმავლობა იყო და როცა იქ დაახლოებით 43 მილიონი ტონა თუჯი მზადდებოდა, — თუჯის ყოველწლიური გამოდნობა ჩვენ უნდა ავიყვანოთ 50-60 მილიონ ტონამდე.

იგივე უნდა ითქვას ფოლადის, ნაგლინის წარმოებაზე, მანქანათმშენებლობაზე და სხვ., რადგან მრეწველობის ყველა ეს დარგი, ისევე, როგორც დანარჩენი დარგები, საბოლოო ანგარიშში თუჯის წარმოებაზე დამოკიდებული.

მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს ჩვენ გავუსწართ წარმოების ტექნიკისა და მრეწველობის განვითარების ტემპების მხრივ. ეს ძალიან კარგია; მაგრამ ეს ცოტაა. საჭიროა გავუსწროთ მათ აგრეთვე ეკონომიურადაც. ჩვენ შეგვიძლია ამის გაკეთება და კიდევ უნდა გავაკეთოთ. მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ეკონომიურად გავუსწრებთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს, შეგვიძლია ჩვენ იმედი ვიქონიოთ, რომ ჩვენი ქვეყანა სულ სავსე იქნება მოხმარების საგნებით, ჩვენ გვექნება პროდუქტების სიუხვე, და შესაძლებლობა მოგვეცემა კომუნიზმის პირველი ფაზიდან გადავიდეთ მის მეორე ფაზაში.

რა არის საჭირო იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს? ამისათვის საჭიროა, უწინარეს ყოვლისა, წინსვლის სერიოზული და დაუცხრომელი სურვილი და მზადყოფნა გავილოთ მსხვერპლი, მოვახდინოთ სერიოზული კაპიტალური დაბანდებანი ჩვენი სოციალისტური მრეწველობის ყოველმხრივ გაფართოებისათვის. გვაქვს თუ არა ჩვენ ეს მონაცემები? უეჭველად გვაქვს! შემდეგ, ამისათვის საჭიროა წარმოების მაღალი ტექნიკისა და მრეწველობის განვითარების მაღალი ტემპების არსებობა. გვაქვს თუ არა ჩვენ ეს მონაცემები? უეჭველად გვაქვს! და, ბოლოს, ამისთვის საჭიროა დრო. დიად, დრო, ამხანაგებო! საჭიროა ვაშენოთ ახალი ქარხნები. საჭიროა გამოვჭედოთ ახალი კადრები მრეწველობისათვის. მაგრამ ამისათვის საჭიროა დრო, და არცთუ მცირე დრო. შეუძლებელია 2-3 წელიწადში ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს. ამისათვის საჭიროა რამდენადმე უფრო მეტი დრო. ავიღოთ, მაგალითად, იგივე თუჯი და მისი წარმოება. დროის რა პერიოდის განმავლობაში შეგვიძლია ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს თუჯის წარმოების დარგში? სახელმწიფო-საგვემო კომისიის ძველი შემადგენლობის ზოგიერთი მუშაკი წინადადებას იძლეოდა მეორე ხუთწლიანი გეგმის შედგენისას თუჯის წარმოება მეორე ხუთწლედის დასასრულისათვის დაგეგვება 60 მილიონი ტონის რაოდენობით. ეს იმას ნიშნავს, რომ ისინი შე-

საძლოდ სთვლიდნენ თუჯის გამოდნობის საშუალო წლიურ მატებას 10 მილიონი ტონის რაოდენობით. ეს, რასაკვირველია, ფანტასტიკა იყო, თუ უარესი არა. თუმცა, ეს ამხანაგები ფანტასტიკაში ვარდებოდნენ არა მარტო თუჯის წარმოების დარგში. ისინი სთვლიდნენ, მაგალითად, რომ მეორე ხელწოდების განმავლობაში მოსახლეობას სსრ კავშირში ყოველწლიურად უნდა მომატებოდა 3-4 მილიონი კაცი, ან კიდევ უფრო მეტიც. ესეც ფანტასტიკა იყო, თუ უარესი არა. მაგრამ, თუ უკუვადებთ ფანტაზიორებს და დავდგებით რეალურ ნიადაგზე, მაშინ შეგვიძლია მივიღოთ, როგორც სავსებით შესაძლებელი, თუჯის გამოდნობის საშუალო წლიური მატება ორი-ორნახევარი მილიონი ტონის რაოდენობით, გვაქვს რა მხედველობაში თუჯის გამოდნობის ტექნიკის ახლანდელი მდგომარეობა. მთავარი კაპიტალისტური ქვეყნების, ისევე როგორც ჩვენი ქვეყნის, მრეწველობის ისტორია გვიჩვენებს, რომ ყოველწლიური მატების ეს ნორმა დაძაბულია, მაგრამ სავსებით მისაღწევია.

მაშასადამე, საჭიროა დრო, და არცთუ მცირე დრო, იმისათვის, რომ ეკონომიურად გავუსწროთ მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს. და რამდენადაც უფრო მაღალი იქნება ჩვენში შრომის ნაყოფიერება, რამდენადაც უფრო გაუმჯობესდება ჩვენში წარმოების ტექნიკა, მით უფრო მაღლე შეგვეძლება ამ უმნიშვნელოვანესი ეკონომიური ამოცანის შესრულება, მით უფრო მეტად შეგვეძლება ამ ამოცანის შესრულების ვადების შემცირება.

ბ) **სოფლის მეურნეობა.** სოფლის მეურნეობის განვითარება სიანჯა-რიშო პერიოდში, ისევე როგორც მრეწველობის განვითარება, აღმავლობის ხაზით მიდიოდა. ეს აღმავლობა გამოიხატება არა მარტო სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის ზრდაში, არამედ, უწინარეს ყოვლისა, სოციალისტური სოფლის მეურნეობის ზრდასა და განმტკიცებაში — ერთის მხრივ, ერთპიროვნული მეურნეობის დაღუპვაში — მეორე მხრივ. მაშინ, როდესაც კოლმეურნეობათა მარცვლეულის სათესი ფართობი 1933 წელს არსებული 75 მილიონი ჰექტარიდან 1938 წელს 92 მილიონ ჰექტარამდე გადიდა, ერთპიროვნულ მეურნეთა მარცვლეულის სათესი ფართობი ამ პერიოდის განმავლობაში 15,7 მილიონი ჰექტარიდან შემცირდა 600 ათას ჰექტარამდე, ე. ი. მარცვლეულის მთელი სათესი ფართობის 0,6 პროცენტამდე. მე აღარაფერს ვამბობ ტექნიკური კულტურების სათესი ფართობთა შესახებ, სადაც ერთპიროვნული მეურნეობის როლი დაყვანილია ნოლამდე. ცნობილია, გარდა ამისა, რომ კოლმეურნეობებში ამჟამად გაერთიანებულია 18 მილიონი 800 ათასი გლეხური კომლი, ე. ი. ყველა გლეხური კომლის 93,5 პროცენტი, თუ არ ჩავთვლით თევზისმჭერ და სარეწაო კოლმეურნეობებს.

ეს ნიშნავს, რომ კოლმეურნეობანი საბოლოოდ განმტკიცდნენ და გა-მაგრდნენ, ხოლო მეურნეობის სოციალისტური სისტემა ამჟამად ჩვენი მიწათმოქმედების ერთადერთ ფორმას წარმოადგენს.

თუ ყველა კულტურის სათეს ფართობთა მოძრაობას საანგარიშო პერიოდში შევადარებთ რევოლუციამდელი პერიოდის სათეს ფართობთა ოდენობას, შემდეგ სურათს მივიღებთ:

ყველა კულტურის სათესი ფართობები სსრ კავშირში

მილიონ ჰექტარობით

	1913 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %/0-ებში 1913 წ. შედარ.
მთელი სათესი ფართობი	105,0	131,5	132,8	133,8	135,3	136,9	130,4
აქედან:							
ა) მარცვლეული კულტურები	94,4	104,7	103,4	102,4	104,4	102,4	108,5
ბ) ტექნიკური კულტურები	4,5	10,7	10,6	10,8	11,2	11,0	244,4
გ) საბოსტნე-საბაღიე კულტურები	3,8	8,8	9,9	9,8	9,0	9,4	247,4
დ) საკვები კულტურები	2,1	7,1	8,6	10,6	10,6	14,1	671,4

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ სათესი ფართობები ჩვენში გადიოდა ყველა კულტურის მიხედვით და, უწინარეს ყოვლისა, — საკვებ, ტექნიკურ და საბოსტნე-საბაღიე კულტურათა ხაზით.

ეს ნიშნავს, რომ ჩვენი მიწათმოქმედება უფრო კვალიფიციური და პროდუქტიული ხდება, ხოლო სწორი თესლბრუნვის დანერგვას რეალური ნიადაგი ექმნება.

თუ როგორ იზრდებოდა ჩვენი კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების შეიარაღება ტრაქტორებით, კომბაინებითა და სხვა მანქანებით საანგარიშო პერიოდში, — ამის პასუხს შემდეგი ცხრილები იძლევა:

1) ტრაქტორების პარკი სსრ კავშირის სოფლის მეურნეობაში

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %/0-ებში 1933 წ. შედარ.
ა) ტ რ ა ქ ტ ო რ ე ბ ი ს რ ა ო დ ე ნ ო ბ ა (ათას ცალით)							
სულ ტრაქტორები	210,9	276,4	360,3	422,7	454,5	483,5	229,3
აქედან:							
ა) ტრაქტორები მტს-ებში	123,2	177,3	254,7	328,5	365,8	394,0	319,8
ბ) ტრაქტორები საბჭოთა მეურნეობებსა და დამხმარე სას.-სამ. საწარმოებში	83,2	95,5	102,1	88,5	84,5	85,0	102,2
ბ) ს ი მ ძ ლ ა ვ რ ე ა თ ა ს ო ბ ი თ ც ხ ე ნ ძ ა ლ ა შ ი							
ყველა ტრაქტორებისა	3.200,2	4.402,8	6.184,0	7.672,4	8.385,0	9.256,2	288,4
აქედან:							
ა) ტრაქტორებისა მტს-ებში	1.758,1	2.753,9	4.281,6	5.850,0	6.679,2	7.437,0	423,0
ბ) ტრაქტორებისა საბჭოთა მეურნეობებსა და დამხმარე სას.-სამ. საწარმოებში	1.401,7	1.669,5	1.861,4	1.730,7	1.647,5	1.751,8	125,0

2) კომბინებისა და სხვა მანქანების პარკი სსრ კავშირის სოფლის მეურნეობაში (ათას ტალღით; წლის დაშლვისათვის)

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. %/0-ებში 1933 წ. შედარ.
კომბინები	25,4	32,3	50,3	87,8	128,8	153,5	604,3
შინაგანი წვის ძრავები და ლოკომობილები	48,0	60,9	69,1	72,4	77,9	83,8	174,6
მარცვლეულის რთული და ნახევარადრთული საღებავი მანქანები	120,3	121,9	120,1	123,7	126,1	130,8	108,7
სატვირთო ავტომობილები	26,6	40,3	63,7	96,2	144,5	195,8	736,1
მსუბუქი ავტომობილები (ცალბით)	3.991	5.533	7.555	7.630	8.156	9.594	240,4

თუ ამ ციფრებს დაუმატებთ იმ ფაქტს, რომ ჩვენში მანქანა-ტრაქტორთა სადგურების რაოდენობა საანგარიშო პერიოდში 1934 წელს არსებული 2.900 ერთეულიდან 1938 წელს 6.350 ერთეულამდე გაიზარდა, მაშინ ყველა ამ მონაცემის საფუძველზე დარწმუნებით შეგვიძლია ვთქვათ, რომ ჩვენი მიწათმოქმედების რეკონსტრუქცია ახალი, თანამედროვე ტექნიკის საფუძველზე — ძირითადად უკვე დამთავრებულია.

მაშასადამე, ჩვენი მიწათმოქმედება არის არა მარტო ყველაზე მსხვილი და მექანიზებული, და ამრიგად ყველაზე უფრო სასაქონლო მიწათმოქმედება, არამედ თანამედროვე ტექნიკით ყველაზე უფრო აღჭურვილიც, ვიდრე სხვა რომელიმე ქვეყნის მიწათმოქმედება.

თუ ავიღებთ მარცვლეულ და ტექნიკურ კულტურათა პროდუქციის ზრდის მოძრაობას საანგარიშო პერიოდში რევოლუციამდელ პერიოდთან შედარებით, მონაცემები შემდეგ სურათს იძლევა:

მარცვლეულ და ტექნიკურ კულტურათა საერთო პროდუქცია სსრ კავშირში

	მილიონ ტენტნერებში						1938 წ. %/0-ში 1913 წელთან შედარებით
	1913 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	
მარცვლეული	801,0	894,0	901,0	827,3	1.202,9	949,9	118,6
ბამბა (ნედლი)	7,4	11,8	17,2	23,9	25,8	26,9	363,5
სელი (ბოჭკო)	3,3	5,3	5,5	5,8	5,7	5,46	165,5
შაქრის ჭარხალი	109,0	113,6	162,1	168,3	218,6	166,8	153,0
ზეთოვანი	21,5	36,9	42,7	42,3	51,1	46,6	216,7

ამ ცხრილიდან სჩანს, რომ, მიუხედავად 1936 წ. და 1938 წლის გავლებისა აღმოსავლეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ რაიონებში და მიუხედავად

უმაგალითოდ მაღალი მოსავლისა 1913 წელს, მარცვლეულისა და ტექნიკური კულტურების საერთო პროდუქცია ჩვენში საანგარიშო პერიოდში განუხრელად იზრდებოდა 1913 წლის დონესთან შედარებით.

განსაკუთრებით საინტერესოა კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების მარცვლეული წარმოების საქონლიანობის საკითხი. ცნობილმა სტატისტიკოსმა ამხ. ნემჩინოვმა გამოიანგარიშა, რომ ომამდელი დროის ხუთი მილიარდი ფუთი მარცვლეულის საერთო პროდუქციიდან ბაზარზე გამოჰქონდათ სულ დაახლოებით 1 მილიარდი 300 მილიონი ფუთი სასაქონლო მარცვლეული, რაც შეადგენს მაშინდელი მარცვლეული წარმოების საქონლიანობის 26 პროცენტს: ამხ. ნემჩინოვი სთვლის, რომ კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების წარმოების, როგორც მსხვილი წარმოების, საქონლიანობა, მაგალითად, 1926-1927 წლებში შეადგენდა საერთო პროდუქციის დაახლოებით 47 პროცენტს, ხოლო ერთპიროვნული გლეხური მეურნეობის საქონლიანობა — დაახლოებით 12 პროცენტს. თუ საქმეს უფრო ფრთხილად მივუდგებით და კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების 1938 წლის წარმოების საქონლიანობას საერთო წარმოების 40 პროცენტად ვივარაუდებთ, მაშინ გამოვა, რომ ჩვენს სოციალისტურ მარცვლეულ მეურნეობას შეეძლო გამოეტანა და ამა წელს მან მართლაც გამოიტანა დაახლოებით ორი მილიარდი და სამასი მილიონი ფუთი სასაქონლო მარცვლეული, ე. ი. 1 მილიარდი ფუთით მეტი სასაქონლო მარცვლეული, ვიდრე ომამდელმა მარცვლეულმა წარმოებამ.

მაშასადამე, საბჭოთა მეურნეობებისა და კოლმეურნეობების წარმოების მაღალი საქონლიანობა წარმოადგენს ამ წარმოების უმნიშვნელოვანეს თავისებურებას, რომელსაც უპარესად სერიოზული მნიშვნელობა აქვს ქვეყნის მომარაგებისათვის.

კოლმეურნეობებისა და საბჭოთა მეურნეობების სწორედ ამ თავისებურებაში მდგომარეობს იმის საიდუმლოება, რომ ჩვენმა ქვეყანამ ასე ადვილად და სწრაფად შესძლო გადაეწყვიტა მარცვლეულის პრობლემა, სასაქონლო მარცვლეულით უზარმაზარი ქვეყნის საკმაოდ მომარაგების პრობლემა.

საჭიროა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში მარცვლეულის ყოველწლიური დამზადება ჩვენში ერთ მილიარდ ექვსას მილიონ ფუთზე დაბლა არ ჩამოდიოდა, ზოგჯერ კი, მაგალითად, 1937 წელს ერთ მილიარდ 800 მილიონ ფუთამდე აღიწია. თუ ამას დავუმატებთ ყოველწლიურად დაახლოებით 200 მილიონი ფუთი მარცვლეულის შესყიდვას და კიდევ მარცვლეულის საკოლმეურნეო ვაჭრობის ხაზით მიღებულ რამდენიმე ასეულ მილიონ ფუთს, მაშინ ჩვენ საერთოდ მივიღებთ კოლმეურნეობათა და საბჭოთა მეურნეობათა მიერ გამოტანილი სასაქონლო პურის იმ ჯამს, რომელიც ზევით იყო მოხსენებული.

შემდეგ, საინტერესოა აღინიშნოს, რომ უკანასკნელი სამი წლის განმავლობაში სასაქონლო მარცვლეულის ბაზამ გადაინაცვლა უკრაინიდან, რომელიც წინათ ჩვენი ქვეყნის ბელად ითვლებოდა, ჩრდილოეთისა და აღმოსავლეთისაკენ, ე. ი. რუსეთის სფს რესპუბლიკისაკენ. ცნობილია, რომ ამ უკანასკნელი ორი-სამი წლის განმავლობაში უკრაინა ყოველწლივ დაახლოებით სულ 400 მილიონ ფუთ მარცვლეულს ამზადებს, მაშინ, როდესაც რუსეთის სფს რესპუბლიკა ამ წლების განმავლობაში ყოველწლიურად მილიარდ ას — მილიარდ ორას მილიონ ფუთ სასაქონლო მარცვლეულს ამზადებს.

ასეთია მდგომარეობა მარცვლეულის წარმოების მხრივ.

რაც შეეხება მეცხოველეობას, უკანასკნელ წლებში სოფლის მეურნეობის ამ ყველაზე ჩამორჩენილ დარგშიც დაისახა სერიოზული ძვრები. მართალია, ცხენის სულადობისა და მეცხვარეობის მხრივ ჩვენ ჯერ კიდევ ჩამოვრჩებით რევოლუციამდელ დონეს, მაგრამ მსხვილი რქოსანი პირუტყვისა და მეღორეობის მხრივ ჩვენ უკვე გადავაბიჯეთ რევოლუციამდელ დონეს.

აი ცნობები ამის შესახებ:

პირუტყვის სულადობა სსრ კავშირში (მილიონ სულაბით)

	1916 წ. აღწერის ცნობების მიხედვით	ივლისისათვის						1938 წ. %/0-ებში	
		1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1916 წ. შედარებით (აღწერის მიხედვით)	1933 წ. შედარებით
ცხენი	35,8	16,6	15,7	15,9	16,6	16,7	17,5	48,9	105,4
მსხვილი რქოსანი პირუტყვი	60,6	38,4	42,4	49,2	56,7	57,0	63,2	104,3	164,6
ცხვარი და თხა	121,2	50,2	51,9	61,1	73,7	81,3	102,5	84,6	204,2
ღორი	20,9	12,1	17,4	22,5	30,5	22,8	30,6	146,4	252,9

ექვს გარეშეა, რომ მეცხენეობისა და მეცხვარეობის დარგში ჩამორჩენა ლიკვიდირებულ იქნება უახლოეს დროში.

გ) **საქონლებრუნვა, ტრანსპორტი.** მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღმავლობასთან ერთად ჩვენს ქვეყანაში იზრდებოდა საქონლებრუნვაც. სახელმწიფო და კოოპერატიული ვაჭრობის საცალო ქსელი საანგარიშო პერიოდში 25 პროცენტით გაიზარდა. სახელმწიფო და კოოპერატიული ვაჭრობის საცალო ბრუნვა 178 პროცენტით გაიზარდა. საკოლმეურნეო-საბაზრო ვაჭრობის ბრუნვა გაიზარდა 112 პროცენტით.

აი სათანადო ცხრილი:

ს ა მ ო ნ ე ლ ბ რ უ ნ ვ ა

	1933 წ.	1934 წ.	1935 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1938 წ. % ში 1933 წ. შედარებით
255,355	266,236	268,713	289,473	327,361	356,930	125,1	
49,789,2	61,814,7	81,712,1	106,760,9	125,943,2	138,574,3	278,3	
11,500,0	14,000,0	14,500,0	15,607,2	17,799,7	24,399,2	212,2	
718	836	1,141	1,798	1,912	1,994	277,7	

1. სახელმწიფო და კოთაბერათული ვაჭრობის საცალო ქსელი (მაღაზიები და ფარდულები)—წლის დამლევითის
2. სახელმწიფო და კოთაბერათული ვაჭრობის საცალო ბრუნვა (საზოგადოებრივი კვების ჩათვლით)—მილიონ მანეთებში
3. საკომლემენტო საბაზრო ვაჭრობის ბრუნვა მილიონ მანეთებში
4. კვების მრეწ. სახ. კომისარიატის, მსუბუქი მრეწ. სახ. კომისარიატის, მძიმე მრეწ. სახ. კომისარიატის, სატყეო მრეწ. სახ. კომისარიატის, მოკავშირე რესპუბლიკათა ადგილობრივი მრეწ. სახ. კომისარიატების საოლქო სავაჭრო გამსაღებელი ბაზები—წლის დამლევითის

გასაგებობა, რომ საქონელბრუნვა ჩვენს ქვეყანაში ასე ვერ გაიშლებოდა სატრანსპორტო ტვირთხიდვის ერთგვარი ზრდის გარეშე. და მართლაც, ტვირთხიდვა საანგარიშო პერიოდში გაიზარდა ყველა სახის ტრანსპორტის, განსაკუთრებით რკინიგზისა და საჰაერო ტრანსპორტის დარგში. ტვირთხიდვა გაიზარდა აგრეთვე წყლის. ტრანსპორტზე, მაგრამ დიდი რყევით, ხოლო 1938 წელს ტვირთხიდვა წყლის ტრანსპორტზე, სამწუხაროდ, რამდენამდე შემცირდა წინა წელთან შედარებით.

აი სათანადო ცხრილი:

ტვირთბრუნვა

	1933 წ.	1936 წ.	1937 წ.	1938 წ.	1939 წ.	1938 წ. % ბში 1933 წ. შედარებით	
რკინიგზები (მილიარდ ტონა-კილომეტრებში)	169,5	205,7	258,1	323,4	354,8	369,1	217,7
მდინარისა და სახლვაო ტრანსპორტი (მილიარდ ტონა-კილომეტრებში)	50,2	56,5	68,3	72,3	70,1	66,0	131,5
სამოქალაქო საჰაერო ფლოტი (მილიონ ტონა-კილომეტრებში) .	3,1	6,4	9,8	21,9	24,9	31,7	1.022,6

არ შეიძლება ეჭვი შევიტანოთ იმაში, რომ 1938 წელს წყლის ტრანსპორტის ერთგვარი ჩამორჩენილობა ლიკვიდირებული იქნება 1939 წელს.

2. ხალხის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის შეფასება

მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის განუწყვეტელ აღმავლობას, არ შეიძლებოდა არ მოჰყოლოდა და მართლაც მოჰყვა ხალხის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის ახალი ზრდა.

ექსპლუატაციის მოსპობამ და სახალხო მეურნეობაში სოციალისტური სისტემის განმტკიცებამ, ქალაქად და სოფლად უმუშევრობისა და მასთან დაკავშირებული სიღატაკის არარსებობამ, მრეწველობის უდიდესმა გაფართოებამ და მუშათა რაოდენობის განუწყვეტელმა ზრდამ, მუშათა და კოლმეურნეთა შრომის ნაყოფიერების ზრდამ, კოლმეურნეობებზე მიწის სამუდამოდ მიმაგრებამ და პირველხარისხოვანი ტრაქტორებისა და სასოფლო-სამეურნეო მანქანების უდიდესი რაოდენობით კოლმეურნეობათა მომარაგებამ, — ყოველივე ამან შეჰქმნა რეალური პირობები მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის შემდგომი ზრდისათვის. მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესებას კი ბუნებრივად მოჰყვა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესება ინტელიგენცი-

ისა, რომელიც წარმოადგენს ჩვენი ქვეყნის თვალსაჩინო ძალას და მომსახურებას უწევს მუშათა და გლეხთა ინტერესებს.

ახლა უკვე საქმე ეხება არა იმას, რომ რამენაირად მოაწყო მრეწველობაში და სამუშაოზე სამადლოდ აიყვანო უმუშევარი და უსახლკარო გლეხები, რომლებიც სოფელს მოწყვეტილან და ცხოვრობენ შიმშილის შიშს ქვეშ. ასეთი გლეხები ჩვენს ქვეყანაში უკვე დიდხანია აღარ არიან. და ეს, რა თქმა უნდა, კარგია, ვინაიდან ეს მოწმობს ჩვენი სოფლის შეძლებულობას. ახლა საქმე შეიძლება ეხებოდეს მხოლოდ იმას, რომ მიემართოთ კოლმეურნეობებს, პატივი დასდონ ჩვენს თხოვნას და მოგვცენ მზარდი მრეწველობისათვის ყოველწლივ თუნდაც დაახლოებით მილიონნახევარი ახალგაზრდა კოლმეურნე. კოლმეურნეობებმა, რომლებიც უკვე შეძლებული გახდნენ, მხედველობაში უნდა იქონიონ, რომ მათი მხრით ასეთი დახმარების აღმოუჩენლად ძალიან ძნელი იქნება ჩვენი მრეწველობის შემდგომი გაფართოება, ხოლო მრეწველობის გაუფართოებლად — ვერ შევძლებთ მასობრივი მოხმარების საქონელზე გლეხთა მზარდი მოთხოვნილების დაკმაყოფილებას. კოლმეურნეობებს სრული შესაძლებლობა აქვთ დააკმაყოფილონ ეს ჩვენი თხოვნა, რადგანაც კოლმეურნეობებში ტექნიკის სიუხვე ათავისუფლებს მუშაკთა ნაწილს სოფლად, ხოლო ამ მუშაკებს, თუ მათ მრეწველობაში გადმოვიყვანდით, შეეძლოთ უდიდესი სარგებლობის მოტანა მთელი ჩვენი სახალხო მეურნეობისათვის.

შედეგად ჩვენ გვაქვს საანგარიშო პერიოდში შემდეგი მაჩვენებლები მუშათა და გლეხთა მატერიალური მდგომარეობის გაუმჯობესებისა:

1. სახალხო შემოსავალი 1933 წლის 48,5 მილიარდი მანეთიდან გაიზარდა 105,0 მილიარდ მანეთამდე 1938 წელს;
2. მუშათა და მოსამსახურეთა რაოდენობა 1933 წლის 22 მილიონზე მეტი კაციდან ავიდა 28 მილიონ კაცამდე 1938 წელს;
3. მუშათა და მოსამსახურეთა ხელფასის წლიური ფონდი 34.953 მილიონი მანეთიდან გაიზარდა 96.425 მილიონ მანეთამდე;
4. მრეწველობის მუშათა საშუალო-წლიური ხელფასი, რომელიც 1933 წელს 1.513 მანეთს შეადგენდა, ავიდა 3.447 მანეთამდე 1938 წელს;
5. კოლმეურნეობათა ფულადი შემოსავალი 1933 წლის 5.661,9 მილიონი მანეთიდან ავიდა 14.180,1 მილიონ მანეთამდე 1937 წელს;
6. მარცვლეულის რაიონებში მარცვლეულის საშუალო გაცემა თითო-თო საკოლმეურნეო კომლზე 1933 წლის 61 ფუთიდან ავიდა 144 ფუთამდე 1937 წელს, რომ არ ჩავთვალოთ თესლი, სათესლე სადაზღვევო ფონდები, საზოგადოებრივი პირუტყვის საკვები ფონდი, მარცვლეულის ჩაბარება, მტს-ების სამუშაოთა ნატურანაზღაურება;

7. ბიუჯეტით სახელმწიფო ასიგნობანი სოციალურ-კულტურულ ღონისძიებებზე 1933 წლის 5.839,9 მილიონი მანეთიდან გაიზარდა 35.202,5 მილიონ მანეთამდე 1938 წელს.

რაც შეეხება ხალხის კულტურულ მდგომარეობას, მისი აღმავლობა კვალდაკვალ მისდევდა ხალხის მატერიალური მდგომარეობის აღმავლობას.

ხალხის კულტურული განვითარების თვალსაზრისით საანგარიშო პერიოდი ჭეშმარიტად იყო კულტურული რევოლუციის პერიოდი. სსრ კავშირის ეროვნებათა ენებზე საყოველთაო-სავალდებულო პირველადწყობითი განათლების დანერგვა ცხოვრებაში, ყველა საფეხურის სკოლებისა და მოსწავლეთა რიცხვის ზრდა, უმაღლესი სკოლების მიერ გამოშვებულ სპეციალისტთა რიცხვის ზრდა, ახალი, საბჭოთა ინტელიგენციის შექმნა და განმტკიცება, — ასეთია ხალხის კულტურული აღმავლობის ასაერთო სურათი.

აი ცნობები ამის შესახებ:

1) ხალხის კულტურული ღონის ამაღლება

მაჩვენებლები	საზომი ერთეული	1933/34 წ.	1938/39 წ.	1938/39 წ. %/ო-ში 1933/34 წ. შედარებით
მოსწავლეთა რიცხვი ყველა საფეხურის სკოლებში	ათასი კაცი	23,814	33.965,4	142,6
აქედან: დაწყებითი განათლების სკოლებში	" "	17.873,5	21.288,4	119,1
საშუალო განათლების სკოლებში (ზოგადსა და სპეციალური ში)	" "	5.482,2	12.076,0	220,3
უმაღლესი განათლების სკოლებში	" "	458,3	601,0	131,1
მოსწავლეთა რაოდენობა სსრ კავშირში (ყველა სახის სწავლების ჩათვლით)	" "	—	47.442,1	—
მასობრივ ბიბლიოთეკათა რიცხვი	ათასი	40,3	70,0	173,7
წიგნების რიცხვი მათში	მილიონი	86,0	126,6	147,2
საკლუბო დაწესებულებათა რიცხვი	ათასი	61,1	95,6	156,5
თეატრების რიცხვი	ერთეული	537	790	134,6
კინოდანადგართა რიცხვი (ვიწროაფსკიანების გარდა)	"	27,467	30,461	110,9
მათ შორის ხმოვანი	"	498	15,202	31-ჯერ
კინოდანადგართა რიცხვი (ვიწროაფსკიანების გარდა) სოფლად	"	17.470	18.991	108,7
მათ შორის ხმოვანი	"	24	6,670	278-ჯერ
გაზეთების წლიური ტირაჟი	მილიონი	4.984,6	7.082,4	142,3

2) 1933 — 1938 წლების განმავლობაში სსრ კავშირში აგებულია სკოლები

წლები	სკოლების რიცხვი		
	ქალაქებსა და ქალაქის ტიპის დასახლებულ ადგილებში	სოფლად	სულ
1933	36	3.261	3.587
1934	577	3.488	4.065
1935	533	2.829	3.362
1936	1.505	4.206	5.711
1937	730	1.323	2.053
1938	543	1.246	1.829
სულ 1933-38 წლ.	4.254	16.353	20.607

3) 1933 — 1938 წ. წ. უმაღლესი სასწავლებლებიდან გამოწვევულია ახალგაზრდა სპეციალისტები

(ათასებში)

	1933	1934	1935	1936	1937	1938
სულ სსრ კავშირში (სამხედრო სპეციალისტების ჩათვლელად);	34,6	49,2	83,7	97,6	104,8	106,7
1. მრეწველობისა და მშენებლობის ინჟინრები	6,1	14,9	29,6	29,2	27,6	25,2
2. ტრანსპორტისა და კავშირგაბმულობის ინჟინრები	1,8	4,0	7,6	6,6	7,0	6,1
3. სოფლის მეურნეობის მექანიზაციის ინჟინრები, აგროინჟინრები, ვეტერინარი ექიმები და ზოოტექნიკოსები	4,8	6,3	8,8	10,4	11,3	10,6
4. ეკონომისტები და იურისტები	2,5	2,5	5,0	6,4	5,0	5,7
5. საშუალო სკოლის, მუშთაკების, ტექნიკუმების მასწავლებლები და განათლების სხვა მუშაკნი, მათ შორის ხელოვნების მუშაკები	10,5	7,9	12,5	21,6	31,7	35,7
6. ექიმები, პროფიზორები და ფიზიკური კულტურის მუშაკები	4,6	2,5	7,5	9,2	12,3	13,6
7. დანარჩენი სპეციალისტები	4,3	11,1	12,7	14,2	9,9	9,8

მთელი ამ უდიდესი კულტურული მუშაობის შედეგად ჩვენში წარმოიშვა და ჩამოყალიბდა პრავალრიცხოვანი ახალი, საბჭოთა ინტელიგენცია, მუშათა კლასისა, გლეხობისა და საბჭოთა მოსამსახურეების რიგებიდან გამოსული, ჩვენი ხალხის ზორცი ზორცთაგანი და სისხლი სისხლთაგანი, — ინტელიგენცია, რომელმაც არ იცის ექსპლუატაციის უღელი,

რომელსაც სძულს ექსპლუატატორები და მზად არის ერთგულად და გულმართლად ემსახუროს სსრ კავშირის ხალხებს.

მე ვფიქრობ, რომ ამ ახალი, ხალხური, სოციალისტური ინტელიგენციის წარმოშობა ერთერთი ყველაზე უმნიშვნელოვანესი შედეგია კულტურული რევოლუციისა ჩვენს ქვეყანაში.

3. საბჭოთა წყობილების შექმნის განხორციელება

საანგარიშო პერიოდის ერთერთი უმნიშვნელოვანესი შედეგი იმაში მდგომარეობს, რომ მან გამოიწვია ჩვენი ქვეყნის საშინაო მდგომარეობის შემდგომი განმტკიცება, საბჭოთა წყობილების შემდგომი განმტკიცება.

სხვანაირად არც შეიძლებოდა ყოფილიყო. სოციალისტური სისტემის დამკვიდრებას სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღმავლობას, მშრომელთა მატერიალური მდგომარეობის აღმავლობას, ხალხთა მასების კულტურულობის ამაღლებას, მათი პოლიტიკური აქტივობის ამაღლებას, — ყოველივე ამას, რაც საბჭოთა ხელისუფლების ხელმძღვანელობით განხორციელდა, არ შეეძლო არ გამოეწვია საბჭოთა წყობილების შემდგომი განმტკიცება.

ახლანდელი დროის საბჭოთა საზოგადოების თავისებურება, ყოველგვარი კაპიტალისტური საზოგადოებისაგან განსხვავებით, იმაში მდგომარეობს, რომ ამ საზოგადოებაში აღარ არის ანტაგონისტური, მტრული კლასები, ექსპლუატატორული კლასები ლიკვიდირებულია, ხოლო მუშეები, გლეხები და ინტელიგენცია, რომლებიც საბჭოთა საზოგადოებას შეადგენენ, შეგობრული თანამშრომლობის საფუძველზე ცხოვრობენ და მუშაობენ. მაშინ, როდესაც კაპიტალისტურ საზოგადოებას მუშეებსა და კაპიტალისტებს შორის, გლეხებსა და მემამულეებს შორის არსებული შეურიგებელი წინააღმდეგობანი სჯიჯგინან, რაც მისი საშინაო მდგომარეობის მერყეობას იწვევს, ექსპლუატაციის უღლისაგან განთავისუფლებულმა საბჭოთა საზოგადოებამ ასეთი წინააღმდეგობანი არ იცის, იგი თავისუფალია კლასობრივ შეტაკებათაგან და მუშების, გლეხებისა და ინტელიგენციის შეგობრული თანამშრომლობის სურათს წარმოადგენს. სწორედ ამ ერთობის საფუძველზე გაიშალა ისეთი მამოძრავებელი ძალები, როგორცაა საბჭოთა საზოგადოების მორალურ-პოლიტიკური ერთიანობა, სსრ კავშირის ხალხთა შეგობრობა, საბჭოთა პატრიოტიზმი. ამავე საფუძველზე წარმოიშვა 1936 წლის ნოემბერში მიღებული სსრ კავშირის კონსტიტუცია და ჩვენი ქვეყნის უმაღლესი ორგანოების არჩევნების სრული დემოკრატიზაცია.

რაც შეეხება ჩვენი ქვეყნის უმაღლესი ორგანოების თვით არჩევნებს, იგი საბჭოთა საზოგადოების სწორედ იმ ერთიანობისა და სსრ კავშირის ხალხთა სწორედ იმ შეგობრობის ბრწყინვალე დემონსტრაციად გადაიქცა, რომლებიც ჩვენი ქვეყნის საშინაო მდგომარეობის დამახასიათებელ თავისებურებას წარმოადგენენ. როგორც ცნობილია, სსრ კავშირის უმაღლეს-

სი საბჭოს არჩევნებში 1937 წლის დეკემბერში კომუნისტთა და უპარტიოთა ბლოკს ხმა მისცა თითქმის 90 მილიონმა ამომრჩეველმა, ე. ი. კენჭისყრაში მონაწილეთა მთელი რაოდენობის 98,6 პროცენტმა, ხოლო მოკავშირე რესპუბლიკების უმალესი საბჭოების არჩევნებში 1938 წლის ივნისში კომუნისტთა და უპარტიოთა ბლოკს ხმა მისცა 92 მილიონმა ამომრჩეველმა, ე. ი. კენჭისყრაში მონაწილეთა მთელი რაოდენობის 99,4 პროცენტმა.

აი სად არის საბჭოთა წყობილების სიმტკიცის საფუძველი და საბჭოთა ხელისუფლების დაუმრეტელი ძალის წყარო.

ეს, სხვათა შორის, იმას ნიშნავს, რომ ომის შემთხვევაში ჩვენი არმიის ზურგი და ფრონტი, მათი ერთგვარობისა და შინაგანი ერთიანობის გამო, უფრო მტკიცე იქნება, ვიდრე ყოველ სხვა ქვეყანაში; რაც საჭიროა ახსოვდეთ სამხედრო შეტაკებათა საზღვარგარეთელ მოყვარულთ.

საზღვარგარეთის პრესის ზოგიერთი მოღვაწე ლაყბობს, რომ საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდამ ჯაშუშებისა, მკვლელებისა და მავნებლებისაგან, როგორც ტროცკი, ზინოვიევი, კამენევი, იაკირი, ტუხაჩევსკი, როზენგოლცი, ბუხარინი და სხვა მუხანათებია, თითქოს „შეარყია“ საბჭოთა წყობილება, „გახრწნა“ შეიტანა მასში. ეს უხამსი ლაყბობა იმად ღირს, რომ სასაცილოდ ავიგდოთ ის. როგორ შეუძლია შეარყიოს და გახრწნას საბჭოთა წყობილება მანვე და მტრული ელემენტებისაგან საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდამ? ერთი მუჟა ტროცკისტ-ბუხარინელი ჯაშუშები, მკვლელები და მავნებლები, რომლებიც ფეხქვეშ ეგებოდნენ უცხოეთს, გამსჭვალული იყვნენ მლიქნელობის მონური გრძნობით უცხოეთის ყოველი პატარა მოხელის წინაშე და მზად იყვნენ დასდგომოდნენ მას ჯაშუშურ სამსახურში, — ერთი მუჟა ადამიანები, რომელთაც ვერ შეიგნეს ის, რომ საბჭოთა უკანასკნელი მოქალაქე, კაპიტალის ბორკილებისაგან თავისუფალი, გაცილებით უფრო მაღლა დგას მაღალი თანამდებობის ყოველ საზღვარგარეთელ მოხელეზე, რომელიც თავისი კისრით ეწევა კაპიტალისტური მონობის უღელს, — ვისთვის არის საჭირო გამყიდველი მონების ეს უბადრუკი ბანდა, რა ღირებულებას უნდა წარმოადგენდეს იგი ხალხისათვის და ვისი „გახრწნა“ შეუძლია მას? 1937 წელს დახვრეტა მიესაჯათ ტუხაჩევსკის, იაკირის, უბორიევიჩის და სხვა მუხანათებს. ამის შემდეგ მოხდა სსრ კავშირის უმალესი საბჭოს არჩევნები. არჩევნებმა საბჭოთა ხელისუფლებას მისცა კენჭისყრის მონაწილეთა მთელი რაოდენობის 98,6 პროცენტი. 1938 წლის დასაწყისში დახვრეტა მიესაჯათ როზენგოლცს, რიკოვს, ბუხარინსა და სხვა მუხანათებს. ამის შემდეგ ჩატარდა მოკავშირე რესპუბლიკების უმალესი საბჭოების არჩევნები. არჩევნებმა საბჭოთა ხელისუფლებას მისცა კენჭისყრის მონაწილეთა საერთო რიცხვის 99,4 პროცენტი. კითხვა იბადება, სად არის აქ „გახრწნის“ ნიშნები და რატომ არ მოახდინა ამ „გახრწნამ“ თავისი გავლენა არჩევნების შედეგებზე?

ამ უცხოელ მოლაყებებს რომ უსმენ, შეიძლება იმ დასკვნამდე მიხვიდე, რომ თუ თავისუფლად დავტოვებდით ჯაშუშებს, მკვლელებს და მავნებლებს და არ შეეუშლიდით მათ ხელს — გაეწიათ მავნებლობა, ჩაედინათ მკვლელობანი და ჯაშუშობა, მაშინ საბჭოთა ორგანიზაციები გაცილებით უფრო მკვიდრი და მტკიცე იქნებოდნენ. (სიცილი). მეტისმეტად ადრე ხომ არ ამჟღავნებენ თავისთავს ეს ვაჟბატონები, რომლებიც ასე თავხედურად იცავენ ჯაშუშებს, მკვლელებს, მავნებლებს?

განა უფრო სწორი არ იქნება ვთქვათ, რომ საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდას ჯაშუშებისა, მკვლელებისა და მავნებლებისაგან უნდა გამოეწვია, და მართლაც გამოიწვია, ამ ორგანიზაციების შემდგომი განმტკიცება?

რას მეტყველებენ, მაგალითად, ხასანის ტბასთან მომხდარი ამბები, თუ არა იმას, რომ საბჭოთა ორგანიზაციების გაწმენდა ჯაშუშებისა და მავნებლებისაგან წარმოადგენს ამ ორგანიზაციების განმტკიცების ყველაზე საიმედო საშუალებას?

პარტიის ამოცანები საშინაო პოლიტიკის დარგში:

1. შემდგომ უფრო გავშალოთ ჩვენი მრეწველობის აღმავლობა, შრომის ნაყოფიერების ზრდა, წარმოების ტექნიკის გაუმჯობესება იმ ანგარიშით, რომ, მას შემდეგ, რაც უკვე გავუსწარით მთავარ კაპიტალისტურ ქვეყნებს წარმოების ტექნიკის და მრეწველობის ზრდის ტემპების დარგში, — გავუსწროთ მათ ეკონომიურადაც უახლოესი 10-15 წლის განმავლობაში.

2. შემდგომ უფრო გავშალოთ ჩვენი მიწათმოქმედებისა და მეცხოველეობის აღმავლობა იმ ანგარიშით, რომ უახლოესი 3-4 წლის განმავლობაში მივალწიოთ მარცვლეულის ყოველწლიურ წარმოებას 8 მილიარდი ფუთის რაოდენობით, ჰექტარზე 12-13 ცენტნერის საშუალო მოსავლიანობით, გავადიდოთ წარმოება ტექნიკური კულტურების დარგში საშუალოდ 30-35 პროცენტით, გავადიდოთ ცხვრისა და ღორის სულადობა ერთიორად, მსხვილფეხა რქოსანი პირუტყვის სულადობა — 40 პროცენტით, ცხენების სულადობა — 35 პროცენტით.

3. შემდგომ განვაგრძოთ მუშების, გლეხების, ინტელიგენციის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის გაუმჯობესება.

4. განუხრელად გავატაროთ ცხოვრებაში ჩვენი სოციალისტური კონსტიტუცია, ბოლომდე განვახორციელოთ ქვეყნის პოლიტიკური ცხოვრების დემოკრატიზაცია, განვამტკიცოთ საბჭოთა საზოგადოების მორალურ-პოლიტიკური ერთიანობა და მუშების, გლეხების, ინტელიგენციის მეგობრული თანამშრომლობა, ყოველნაირად განვამტკიცოთ სსრ კავშირის ხალხთა მეგობრობა, განვავეითაროთ და ვზარდოთ საბჭოთა პატრიოტიზმი.

5. არ დავივიწყოთ კაპიტალისტური გარემოცვის შესახებ, გვახსოვდეს, რომ უცხოეთის დაზვერვა კვლავაც შემოგზავნის ჩვენს ქვეყანაში ჯა-

შუშებს, მკვლევებს, მანებლებს, გვახსოვდეს ეს და განვამტკიცოთ ჩვენი სოციალისტური დაზვერვა, სისტემატურად დავეხმაროთ მას ხალხის მტრების განადგურებასა და აღმოფხვრაში.

III

საქ. პ. პ. (ბ) შედეგები განგვიხება

პოლიტიკური ხაზისა და ყოველდღიური პრაქტიკული მუშაობის თვალსაზრისით საანგარიშო პერიოდი იყო პერიოდი ჩვენი პარტიის გენერალური ხაზის სრული გამარჯვებისა. (მქუხარე ხანგრძლივი ტაში).

სოციალისტური სისტემის დამკვიდრება მთელ სახალხო მეურნეობაში, მრეწველობისა და მიწათმოქმედების რეკონსტრუქციის დამთავრება ახალი ტექნიკის საფუძველზე, მეორე ხუთწლიანი გეგმის ვადამდე შესრულება მრეწველობის ხაზით, მარცვლეულის ყოველწლიური წარმოების აყვანა 7 მილიარდი ფუთის დონემდე, სილატაკისა და უმუშევრობის მოსპობა და ხალხის მატერიალური და კულტურული მდგომარეობის აღმავლობა — ასეთია ძირითადი მიღწევები, რომლებიც ცხადპყოფენ ჩვენი პარტიის პოლიტიკის სისწორეს, მისი ხელმძღვანელობის სისწორეს.

ამ გრანდიოზული მიღწევების წინაშე ჩვენი პარტიის გენერალური ხაზის მოწინააღმდეგენი, სხვადასხვა ჯურის „მემარცხენე“ და „მემარჯვენე“ მიმდინარეობანი, ყოველი ჯურის ტროცკისტ-პიატაკოველი და ბუხარინელ-რიკოველი გადაგვარებულნი იძულებული გახდნენ თავის ნაჭუჭში შემძვრალიყვნენ, დაეშალნათ თავისი გაცვეთილი „პლატფორმები“ და იატაკქვეშეთში წასულიყვნენ. არ გააჩნდათ რა გამბედაობა დამორჩილებოდნენ ხალხის ნებას, მათ ამჯობინეს შეერთებოდნენ მენშევიკებს, ესერებს, ფაშისტებს, სამსახურში დასდგომოდნენ უცხოეთის დაზვერვას, გამხდარიყვნენ მისი ჯაშუშები და ეკისრნათ ვალდებულება — დახმარებოდნენ საბჭოთა კავშირის მტრებს, რათა მათ დაენაწილებინათ ჩვენი ქვეყანა და აღედგინათ მასში კაპიტალისტური მონობა.

ასეთია სამარცხვინო ბოლო ჩვენი პარტიის ხაზის მოწინააღმდეგეებისა, რომლებიც შემდეგ ხალხის მტრები გახდნენ.

გაანადგურა რა ხალხის მტრები და გასწმინდა რა გადაგვარებულთაგან პარტიული და საბჭოთა ორგანიზაციები; პარტია გახდა კიდევ უფრო ერთიანი თავის პოლიტიკურ და ორგანიზაციულ მუშაობაში, იგი გახდა კიდევ უფრო შემჭიდროვებული თავისი ცენტრალური კომიტეტის გარშემო. (მქუხარე ტაში. ყველა დღეღვატი დგება და ფეხზე მდგომი მიესალმება მომხსენებელს. შეძახილები: „ამხანაგ სტალინს ვაშა! გაუმარჯოს ამხანაგ სტალინს! გაუმარჯოს ჩვენი პარტიის ცენტრალურ კომიტეტს! ვაშა!“).

განვიხილოთ კონკრეტული მონაცემები საანგარიშო პერიოდში პარტიის შინაგანი ცხოვრების განვითარების შესახებ, მისი ორგანიზაციული და პროპაგანდისტული მუშაობის შესახებ.

1. ლონისძიებანი პარტიის შვედეთში გახსნის შემდეგ. ორგანიზაციის დახმარებით. ხელმძღვანელი ორგანიზაციის მდიანი- პაპა ქიკაულ სემუშაოსთან

პარტიისა და მისი ხელმძღვანელი ორგანიზაციის განმტკიცება საანგარიშო პერიოდში ხორციელდებოდა პირველ რიგში ორი ხაზით: პარტიის შემადგენლობის რეგულირების, არასამედიოთა განდევნისა და საუკეთესოთა შერჩევის ხაზით, და ორგანიზაციების დაწვრილერთეულების, მათი სიდიდის შემცირებისა და ძირეულ, ოპერატიულ, კონკრეტულ სამუშაოსთან ხელმძღვანელი ორგანიზაციის მიახლოების ხაზით.

პარტიის XVII ყრილობაზე წარმოდგენილი იყო პარტიის 1.874.488 წევრი. თუ შევადარებთ ამ მონაცემებს წინა, XVI პარტიული ყრილობაზე წარმოდგენილ პარტიის წევრთა რაოდენობის მონაცემებს, გამოვა, რომ პარტიის XVI ყრილობიდან XVII ყრილობამდე განვლილი პერიოდის მანძილზე პარტიაში შემოვიდა 600 ათასი ახალი წევრი. პარტიას არ შეეძლო არ ეგრძნო, რომ პარტიაში ასეთი მასობრივი მოზღვაება 1930-1933 წლების პირობებში მისი შემადგენლობის არაჯანსაღ და არასასურველ გაფართოებას წარმოადგენს. პარტიამ იცოდა, რომ მის რიგებში მოდიან არა მარტო პატიოსანი და ერთგული, არამედ შემთხვევითი ადამიანებიც, არამედ კარიერისტებიც, რომლებიც მისწრაფიან გამოიყენონ პარტიის დროშა თავისი პირადი მიზნებისათვის. პარტიას არ შეეძლო არ სცოდნოდა, რომ იგი ძლიერია არა მარტო თავის წევრთა რაოდენობით, არამედ, უწინარეს ყოვლისა, მათი ხარისხით. ამასთან დაკავშირებით წამოიჭრა პარტიის შემადგენლობის რეგულირების საკითხი. გადაწყდა განგვეგრძო პარტიის წევრთა და კანდიდატთა წმენდა, რაც ჯერ კიდევ 1933 წელს დაიწყო, და იგი მართლაც განგრძობილ იქნა 1935 წლის მასამდე. შემდეგ, გადაწყდა შეწყვეტილიყო პარტიაში ახალ წევრთა მიღება და იგი მართლაც შეწყვეტილ იქნა 1936 წლის სექტემბრამდე. ამასთან პარტიაში ახალ წევრთა მიღება განახლებულ იქნა მხოლოდ 1936 წლის 1 ნოემბერს. შემდეგ, ამხ. კიროვის ვერაგულ მკვლელობასთან დაკავშირებით, რაც იმას მოწმობდა, რომ პარტიაში ცოტა როდი მოიპოვებოდა საექვო ელემენტები, გადაწყდა ჩატარებულიყო პარტიული დოკუმენტების შემოწმება და გამოცვლა, მასთან ერთი და მეორეც დამთავრებულ იქნა მხოლოდ 1936 წლის სექტემბრისათვის. მხოლოდ ამის შემდეგ დაიწყო პარტიაში ახალ წევრთა და კანდიდატთა მიღება. ყველა ამ ღონისძიებათა შედეგად პარტიამ იმას მიაღწია, რომ გასწმინდა თავისი რიგები შემთხვევითი, პასიური, კარიერისტული და აშკარად მტრული ელემენტებისაგან, შეარჩია რა ყველაზე უფრო მტკიცე და თავდადებული ადამიანები. არ შეიძლება ითქვას, რომ წმენდა ჩატარდა სერიოზული შეცდომების გარეშე. სამწუხაროდ; შეცდომები მეტი აღმოჩნდა, ვიდრე მოსალოდნელი იყო. უეჭველია, ჩვენ კვლავ აღარ მოგვიხდება მასობრივი წმენდის მეთოდის გამოყენება. მაგრამ 1933-1936 წლებში ჩატარებული

წმენდა მანც აუცილებელი იყო და მან ძირითადად დადებითი შედეგები მოგვცა. დღევანდელ VXLII ყრილობაზე წარმოდგენილია პარტიის 1.600 ათასამდე წევრი, ესე იგი პარტიის 270 ათასი წევრით ნაკლები; ვიდრე XVII ყრილობაზე. მაგრამ ამაში ცუდი არაფერია. პირიქით, ეს უკეთესია, ვინაიდან პარტია მტკიცდება იმით, რომ სწმენდს თავის თავს უწმინდურობისაგან. ჩვენი პარტია ახლა თავისი წევრების რაოდენობით ნაკლებია, მაგრამ სამაგიეროდ ხარისხით იგი უკეთესია.

ეს დიდი მიღწევაა.

რაც შეეხება ყოველდღიური პარტიული ხელმძღვანელობის გაუმჯობესებას ძირეულ მუშაობასთან მისი მიახლოების მხრივ, მისი შემდგომი კონკრეტიზაციის მხრივ, პარტია იმ დასკვნამდე მივიდა, რომ ორგანიზაციათა დაწვრილერთეულება, მათი სიდიდის შემცირება საუკეთესო საშუალებაა, რათა პარტიულ ორგანოებს გაუადვილდეს ამ ორგანიზაციებისათვის ხელმძღვანელობის გაწევა, ხოლო თვით ხელმძღვანელობა კონკრეტული, ცოცხალი, ოპერატიული გახდეს. დაწვრილერთეულება მიმდინარეობდა როგორც სახალხო კომისარიატების ხაზით, ისე ადმინისტრაციულ-ტერიტორიული ორგანიზაციების ხაზით, ე. ი. მოკავშირე რესპუბლიკების, მხარეების, ოლქების, რაიონებისა და სხვ. ხაზით. მიღებულ ღონისძიებათა შედეგად ახლა ჩვენ 7 მოკავშირე რესპუბლიკის ნაცვლად გვაქვს 11 მოკავშირე რესპუბლიკა, სსრ კავშირის 14 სახალხო კომისარიატის ნაცვლად — 34 სახალხო კომისარიატი, 70 მხარისა და ოლქის ნაცვლად — 110 მხარე და ოლქი, 2.559 საქალაქო და სასოფლო რაიონის ნაცვლად — 3.815 საქალაქო და სასოფლო რაიონი. ამის შესაბამისად პარტიის ხელმძღვანელ ორგანოთა სისტემაში ახლა არის 11 ცენტრალური კომიტეტი საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მეთაურობით, 6 სამხარეო კომიტეტი, 104 საოლქო კომიტეტი, 30 საოკრუგო კომიტეტი, 212 საერთო-საქალაქო კომიტეტი, 336 საქალაქო რაიონული კომიტეტი, 3.479 სასოფლო რაიონული კომიტეტი და 113.060 პირველადი პარტიული ორგანიზაცია.

არ შეიძლება ითქვას, რომ ორგანიზაციების დაწვრილერთეულების საქმე უკვე დამთავრებულია. ყველაზე უფრო მოსალოდნელია, რომ დაწვრილერთეულება შემდეგშიც გაგრძელდება. მაგრამ, რაც უნდა იყოს, იგი უკვე იძლევა თავის კარგ შედეგებს, როგორც მუშაობის ყოველდღიური ხელმძღვანელობის გაუმჯობესების მხრივ, ისე თვით ხელმძღვანელობის ძირეულ კონკრეტულ მუშაობასთან მიახლოების მხრივაც. მე აღარაფერს ვამბობ იმის შესახებ, რომ ორგანიზაციების დაწვრილერთეულებამ შესაძლებლობა მოგვცა ასობით და ათასობით ახალი ადამიანები დაგვეწინაურებინა ხელმძღვანელ სამუშაოზე.

ესეც დიდი მიღწევაა.

2. ქალკაზის შერჩევა, მათი ღანიანუკება, მათი განანილება

პარტიის შემადგენლობის რეგულირება და კონკრეტულ ძირეულ მუშაობასთან ხელმძღვანელ ორგანოთა მიახლოება არ ყოფილა და არც შეიძლებოდა ყოფილიყო პარტიისა და მისი ხელმძღვანელობის შემდგომი განმტკიცების ერთადერთი საშუალება. საანგარიშო პერიოდის განმავლობაში პარტიის განმტკიცების მეორე საშუალება იყო კადრებთან მუშაობის რადიკალური გაუმჯობესება, კადრების შერჩევის, მათი დაწინაურების, მათი განაწილების, მუშაობის პროცესში მათი შემოწმების საქმის გაუმჯობესება.

პარტიის კადრები პარტიის მეთაურთა შემადგენლობაა, ხოლო ვინაიდან ჩვენი პარტია ხელისუფლების სათავეში დგას, — ისინი წარმოადგენენ აგრეთვე ხელმძღვანელი სახელმწიფო ორგანოების მეთაურთა შემადგენლობას. მას შემდეგ, რაც შემუშავებულია სწორი პოლიტიკური ხაზი, პრაქტიკით შემოწმებული, პარტიის კადრები პარტიული და სახელმწიფო ხელმძღვანელობის გადამწყვეტ ძალად იქცევიან. რა თქმა უნდა, პირველი და ყველაზე მნიშვნელოვანი საქმეა გვექონდეს სწორი პოლიტიკური ხაზი. მაგრამ ეს მაინც არ არის საკმარისი. სწორი პოლიტიკური ხაზი საჭიროა არა დეკლარაციისათვის, არამედ ცხოვრებაში გასატარებლად. მაგრამ სწორი პოლიტიკური ხაზის განხორციელებისათვის საჭიროა კადრები, საჭიროა ადამიანები, რომელთაც ესმით პარტიის პოლიტიკური ხაზი, რომელნიც ითვისებენ მას, როგორც თავის საკუთარ ხაზს, რომელნიც მზად არიან გაატარონ იგი ცხოვრებაში, რომელთაც შეუძლიათ მისი პრაქტიკულად განხორციელება და შესწევთ უნარი პასუხი აგონ მისთვის, დაიცვან იგი, იბრძოლონ მისთვის. ამის გარეშე კი არის საფრთხე, რომ სწორი პოლიტიკური ხაზი ქაღალდზე დარჩება.

სწორედ აქ დგება საკითხი კადრების სწორად შერჩევის შესახებ, კადრების გამოზრდის შესახებ, ახალ ადამიანთა დაწინაურების შესახებ, კადრების სწორი განაწილების შესახებ, ჩატარებული მუშაობის მიხედვით მათი შემოწმების შესახებ.

რას ნიშნავს კადრების სწორად შერჩევა?

კადრების სწორად შერჩევა — ეს კიდევ არ ნიშნავს იმას, რომ აიყვანო მოადგილეები და თანაშემწეები, მოაწყო კანცელარია და გამოუშვა იქიდან სხვადასხვა მითითებანი **(სიცილი)**. ეს არც იმას ნიშნავს, რომ ბოროტად გამოიყენო უფლება, უთავბოლოად გადაისროლ-გადმოისროლო ათობით და ასობით ადამიანები ერთი ადგილიდან მეორეზე და დაუსრულებლად ახდენდე „რეორგანიზაციებს.“ **(სიცილი)**.

კადრების სწორად შერჩევა ნიშნავს:

ჯერ-ერთი, აფასებდე კადრებს, როგორც პარტიისა და სახელმწიფოს ოქროს ფონდს, უფრთხილდებოდე მათ, პატივისცემით ეპყრობოდე მათ.

მეორეც, იცნობდე კადრებს, გულდასმით სწავლობდე კადრის თვითეული მუშაკის ღირსებასა და ნაკლს, იცოდე თუ რა თანამდებობაზე შეიძლება ყველაზე უფრო ადვილად გაიშალოს მუშაკის ნიჭი.

მესამეც, მზრუნველობით ზრდიდე კადრებს, ეხმარებოდე თვითეულ მზარდ მუშაკს ამადლდეს, არ იშურებდე დროს იმისათვის, რომ მოთმინებით „სლიო“ ასეთ მუშაკებს და დააჩქარო მათი ზრდა.

მეოთხეც, თავის დროზე და გაბედულად დააწინაურო ახალი, ახალგაზრდა კადრები, ისე, რომ მეტისმეტად დიდხანს არ დარჩნენ ძველ ადგილზე და არ დამეჯადნენ.

მეხუთეც, მუშაკები იმგვარად გაანაწილო პოსტებზე, რომ თვითეული მუშაკი თავის ადგილას გრძნობდეს თავს, რომ თვითეულ მუშაკს შეეძლოს მისცეს ჩვენს საერთო საქმეს იმის მაქსიმუმი, რის მიცემაც საერთოდ შეუძლია მას თავისი პირადი თვისებების მიხედვით, რომ კადრების განაწილებაზე მუშაობის საერთო მიმართულება სავსებით შეესაბამებოდეს იმ პოლიტიკური ხაზის მოთხოვნებს, რომლის გასატარებლადაც ხდება ეს განაწილება.

აქ განსაკუთრებული მნიშვნელობა აქვს ახალი, ახალგაზრდა კადრების გაბედულად და დროულად დაწინაურების საკითხს. მე ვფიქრობ, რომ ჩვენი ადამიანები ჯერ კიდევ სრულად ვერ არიან გარკვეულნი ამ საკითხში. ერთნი ფიქრობენ, რომ ადამიანთა შერჩევის დროს ორიენტაცია, უმთავრესად, ძველ კადრებზე უნდა ავიღოთ. მეორენი, პირიქით, ფიქრობენ ორიენტაცია, უმთავრესად, ახალგაზრდა კადრებზე აიღონ. მე მგონია, რომ სცდებიან ერთნიცა და მეორენიც. ძველი კადრები, რა თქმა უნდა, დიდ განძს წარმოადგენენ პარტიისა და სახელმწიფოსათვის. მათ აქვთ ის, რაც არა აქვთ ახალგაზრდა კადრებს — უდიდესი გამოცდილება ხელმძღვანელობის დარგში, მარქსისტულ-ლენინური პრინციპული გამოწრთობა, საქმის ცოდნა, ორიენტირების ძალა. მაგრამ, ჯერ-ერთი, ძველი კადრები ყოველთვის ცოტაა, უფრო ნაკლებია ხოლმე, ვიდრე საჭიროა, და ისინი ნაწილობრივ უკვე გამოდიან მწყობრიდან ბუნების კანონთა ძალით. მეორეც, ძველი კადრების ერთ ნაწილს ხანდახან აქვს მიდრეკილება დაჟინებით იყურებოდეს წარსულისაკენ, ვეღარ დააღწიოს თავი წარსულს, ვეღარ დააღწიოს თავი ძველს და ვერ შეამჩნიოს ახალი რამ ცხოვრებაში. ამას ეწოდება ახლის გრძნობის დაკარგვა. ეს ფრიად სერიოზული და საშიში ნაკლია. რაც შეეხება ახალგაზრდა კადრებს, მათ, რა თქმა უნდა, არა აქვთ ის გამოცდილება, გამოწრთობა, საქმის ცოდნა და ორიენტირების ძალა, რაც ძველ კადრებს მოეპოვებათ. მაგრამ, ჯერ-ერთი, ახალგაზრდა კადრები უდიდეს უმრავლესობას შეადგენენ, მეორეც, ისინი ახალგაზრდები არიან და მათ ჯერჯერობით არ მოელოის საფრთხე მწყობრიდან გამოსვლისა, მესამე, მათ ჭარბად აქვთ ახლის გრძნობა, — თვითეული ბოლშევიკური მუშაკის ძვირფასი თვისება, და მეოთხეც, ისინი იმდენად სწრაფად იზრდებიან და ისე სწრაფად იძენენ განათლებას, ისინი იმდენად მძაფრად იწევენ მალ-

ლა, რომ შორს არ არის ის დრო, როცა ისინი დაეწევიან მოხუცებს, მხარში ამოუდგებიან მათ და გახდებიან მათი ღირსეული ცვლა. მაშასადამე, ამოცანა იმაში კი არ მდგომარეობს, რომ ან ძველ კადრებზე მოვხდინოთ ორიენტირება, ან ახალ კადრებზე, არამედ იმაში, რომ ავიღოთ კურსი ძველი და ახალი კადრების შეხამებაზე, შეერთებაზე პარტიისა და სახელმწიფოს ხელმძღვანელი მუშაობის ერთ საერთო ორკესტრში. (ხანგრძლივი ტაში).

აი რატომ არის აუცილებელი დროულად და თამამად დავაწინაუროთ ახალგაზრდა კადრები ხელმძღვანელ პოსტებზე.

საანგარიშო პერიოდში პარტიული ხელმძღვანელობის განმტკიცების საქმეში პარტიის ერთ-ერთი სერიოზული მიღწევა იმაში მდგომარეობს, რომ ოგი კადრების შერჩევის დარგში თავიდან ბოლომდე წარმატებით ატარებდა სწორედ ამ კურსს ძველი და ახალგაზრდა მუშაკების შეხამებაზე.

პარტიის ცენტრალურ კომიტეტში არის ცნობები, საიდანაც სჩანს, რომ საანგარიშო პერიოდში პარტიამ შესძლო სახელმწიფო და პარტიული ხაზით ხელმძღვანელ პოსტებზე დაეწინაურებინა 500 ათასზე მეტი ახალგაზრდა ბოლშევიკი, პარტიული და პარტიასთან ახლო მდგომი, მათ შორის 20 პროცენტზე მეტი ქალი.

რაში მდგომარეობს ახლა ამოცანა?

ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ მთლიანად ერთ ხელში მოვუყაროთ თავი კადრების შერჩევის საქმეს თავიდან ბოლომდე და ჯეროვან, მეცნიერულ, ბოლშევიკურ სიმაღლეზე ავიყვანოთ ოგი.

ამისათვის აუცილებელია ბოლო მოვუღოთ კადრების შესწავლის, დაწინაურებისა და შერჩევის საქმის დაქუცმაცებას სხვადასხვა განყოფილებებსა და სექტორებს შორის და ერთ ადგილას მოვუყაროთ მას თავი.

ასეთი ადგილი უნდა იყოს კადრების სამმართველო საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობაში და კადრების სათანადო განყოფილება ყოველი რესპუბლიკური, სამხარეო და საოლქო პარტიორგანიზაციის შემადგენლობაში.

3. პარტიული პროპაგანდა-პარტიის ნაპრთა და პარტიული კალკულის მარქსისტულ-ლენინური აღზრდა

არის კიდევ პარტიული მუშაობის ერთი დარგი, ფრიად მნიშვნელოვანი და ფრიად პასუხსაგები, რომლის ხაზითაც საანგარიშო პერიოდში ხორციელდებოდა პარტიისა და მისი ხელმძღვანელი ორგანოების განმტკიცება, — ეს არის პარტიული პროპაგანდა და აგიტაცია, ზეპირი და ბეჭდვითი, მუშაობა პარტიის წევრთა და პარტიის კადრების მარქსისტულ-ლენინიზმის სულისკვეთებით აღზრდისათვის, მუშაობა პარტიისა და მისი მუშაკების პოლიტიკური და თეორიული დონის ამაღლებისათვის.

არა გვეგონია საჭირო იყოს ბევრი ლაპარაკი პარტიული პროპაგანდის საქმის, ჩვენი მუშაკების მარქსისტულ-ლენინურად აღზრდის საქმის უაღ-

რესად სერიოზულ მნიშვნელობაზე. მე მხედველობაში მყავს არა მარტო პარტიული აპარატის მუშაკები. მე მხედველობაში მყავს აგრეთვე კომკავშირულ, პროფკავშირულ, სავაჭრო-კომერციულ, სამეურნეო, საპროფკავშირეო, საგანმანათლებლო, სამხედრო და სხვა ორგანიზაციების მუშაკები. შეიძლება დამაკმაყოფილებლად დააყენო პარტიის შემადგენლობის რეგულირებისა და ძირეულ მუშაობასთან ხელმძღვანელი ორგანოების მიახლოების საქმე; შეიძლება დამაკმაყოფილებლად დააყენო კადრების დაწინაურების, მათი შერჩევის, მათი განაწილების საქმე; მაგრამ თუ ყოველივე ამასთან ერთად რატომღაც კოჭლობას იწყებს ჩვენი პარტიული პროპაგანდა, თუ დაჩივებას იწყებს ჩვენი კადრების მარქსისტულ-ლენინურად აღზრდის საქმე, თუ სუსტდება ჩვენი მუშაობა ამ კადრების პოლიტიკური და თეორიული დონის ამაღლების ხაზით, თვითონ კადრებს კი ამასთან დაკავშირებით აღარ აინტერესებთ ჩვენი წინსვლის პერსპექტივა, აღარ ესმით ჩვენი საქმის სიმართლე და უპერსპექტივო საქმოსნებად იქცევიან, რომლებიც ბრმად და მექანიკურად ასრულებენ ზემოდან მიღებულ მითითებებს, — მაშინ უსათუოდ დაჩივდება მთელი ჩვენი სახელმწიფოებრივი და პარტიული მუშაობა. აქსიომად უნდა მივიჩნიოთ, რომ რაც უფრო მაღალია სახელმწიფოებრივი და პარტიული მუშაობის რომელიც გნებავთ დარგის მუშაკთა პოლიტიკური დონე და მარქსისტულ-ლენინური შეგნებულობა, მით უფრო მაღალი და ნაყოფიერია თვით მუშაობა, მით უფრო ეფექტიურია მუშაობის შედეგები, და პირიქით, — რაც უფრო დაბალია მუშაკთა პოლიტიკური დონე და მარქსისტულ-ლენინური შეგნებულობა, მით უფრო მოსალოდნელია მუშაობის ჩაშლა და ჩაფუშვა, მით უფრო მოსალოდნელია თვით მუშაკთა დაკნინება და გადაქცევა მენამცეცე-საქმოსნებად, მით უფრო მოსალოდნელია მათი გადაგვარება. შეიძლება დარწმუნებით ითქვას, რომ, თუ ჩვენ შევძლებდით მუშაობის ყველა დარგის ჩვენი კადრების იდეოლოგიურად მომზადებას და მათ იმდენად გამოვრძმვდას პოლიტიკურად, რომ მათ თავისუფლად შევძლოთ ორიენტირება საშინაო და საერთაშორისო ვითარებაში, თუ ჩვენ შევძლებდით მათ გადაქცევას საცესებით მომწიფებულ მარქსისტ-ლენინელებად, რომელთაც შევძლებათ ისე გადასწყვიტონ ქვეყნის ხელმძღვანელობის საკითხები, რომ სერიოზული შეცდომები არ დაუშვან, — ჩვენ ყველა საფუძველი გვექნებოდა უცვლელად გადაწყვეტილად ჩაგვეთვალა ყველა ჩვენი საკითხის ცხრა მეათედი. ამ ამოცანის გადაწყვეტა კი ჩვენ უსათუოდ შეგვიძლია, რადგან ჩვენ ყველა საშუალება და შესაძლებლობა გვაქვს, რაც აუცილებელია მისი გადაწყვეტისათვის.

ახალგაზრდა კადრების აღზრდა და ჩამოყალიბება ჩვენში ჩვეულებრივ მეცნიერებისა და ტექნიკის ცალკეული დარგების მიხედვით, სპეციალობათა მიხედვით მიმდინარეობს. ეს აუცილებელი და მიზანშეწონილია. აუცილებელი არ არის, რომ სპეციალისტი-მედიკოსი იმავე დროს ფიზიკის ან ბოტანიკის სპეციალისტი იყოს, და, პირიქით. მაგრამ არის

მეცნიერების ერთი დარგი, რომლის ცოდნა სავალდებულო უნდა იყოს მეცნიერების ყველა დარგის ბოლშევიკებისათვის,—ეს არის მარქსისტულ-ლენინური მეცნიერება საზოგადოების შესახებ, საზოგადოების განვითარების კანონების შესახებ, პროლეტარული რევოლუციის განვითარების კანონების შესახებ, სოციალისტური შშმენებლობის განვითარების კანონების შესახებ, კომუნისმის გამარჯვების შესახებ. ვინაიდან არ შეიძლება მივიჩნიოთ ნამდვილ ლენინელად კაცი, რომელიც თავისთავს ლენინელს უწოდებს, მაგრამ ჩაკეტილია თავის სპეციალობაში, ჩაკეტილია, ვთქვათ, მათემატიკაში, ბოტანიკაში ან ქიმიაში და თავისი სპეციალობის იქით ვერაფერს ხედავს. ლენინელს არ შეუძლია იყოს მხოლოდ მის მიერ ამორჩეული მეცნიერების დარგის სპეციალისტი, — იგი ამასთანავე ერთად უნდა იყოს პოლიტიკოსი — საზოგადოებრივი მუშაკი, რომელიც ცხოველი ინტერესით ეკიდება თავისი ქვეყნის ბედ-იღბალს, რომელიც იცნობს საზოგადოებრივი განვითარების კანონებს, რომელსაც შეუძლია გამოიყენოს ეს კანონები და რომელიც ცდილობს იყოს ქვეყნის პოლიტიკური ხელმძღვანელობის აქტიური მონაწილე. ეს, რასაკვირველია, დამატებითი დატვირთვა იქნება სპეციალისტი ბოლშევიკებისათვის, მაგრამ ეს ისეთი დატვირთვა იქნება, რომლის შედეგებიც უხვად ანაზღაურდება.

პარტიული პროპაგანდის ამოცანა, კადრების მარქსისტულ-ლენინურად აღზრდის ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ დავეხმაროთ მუშაობის ყველა დარგის ჩვენს კადრებს დაეუფლონ მარქსისტულ-ლენინურ მეცნიერებას საზოგადოების განვითარების კანონების შესახებ.

საკათხი პროპაგანდისა და აგრეთვე კადრების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის საქმის გაუმჯობესების ღონისძიებათა შესახებ არაერთხელ ყოფილა განხილული საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მიერ, ზხვადასხვა საოლქო პარტორგანიზაციების პროპაგანდისტთა მონაწილეობით. ამასთანავე მხედველობაში იყო მიღებული 1938 წლის სექტემბერში „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის“ გამოსვლა. აღიარებულ იქნა, რომ „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის“ გამოსვლა საფუძველს უყრის ჩვენს ქვეყანაში მარქსისტულ-ლენინური პროპაგანდის ახალ გაქანებას. საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის მუშაობის შედეგები გამოქვეყნდა მის ცნობილ დადგენილებაში „საკ. კ. პ. (ბ) ისტორიის მოკლე კურსის“ გამოშვებასთან დაკავშირებით პარტიული პროპაგანდის დაყენების შესახებ“.

ემყარებოდა რა ამ დადგენილებას და ითვალისწინებდა რა საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის 1937 წლის მარტის პლენუმის ცნობილ გადაწყვეტილებებს „პარტიული მუშაობის ნაკლოვანებათა შესახებ“, საკ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურმა კომიტეტმა პარტიული პროპაგანდის დარგში არსებულ ნაკლოვანებათა აღმოსაფხვრელად და პარტიის წევრებისა და პარტიული კადრების მარქსისტულ-ლენინური აღზრდის საქმის გასაუმჯობესებლად შემდეგი მთავარი ღონისძიებანი დასახა:

1. თავმოყრილ იქნას ერთ ადგილას პარტიული პრობაგანდისა და აგიტაციის საქმე და გაერთიანდეს პრობაგანდისა და აგიტაციის განყოფილებანი და ბეჭდვითი სიტყვის განყოფილებანი პრობაგანდისა და აგიტაციის ერთიან სამმართველოდ საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის შემადგენლობაში, ამასთანავე მოეწყოს პრობაგანდისა და აგიტაციის შესაბამისი განყოფილება თვითეული რესპუბლიკური, სამხარეო და საოლქო პარტორგანიზაციის შემადგენლობაში;

2. არასწორად იქნას მიჩნეული პრობაგანდის საწრეო სისტემით გატაცება, უფრო მიზანშეწონილად ჩაითვალოს პარტიის წევრთა მიერ მარქსიზმ-ლენინიზმის საფუძვლების ინდივიდუალური შესწავლის მეთოდი და პარტიის მთავარი ყურადღება მიექცეს პრესაში პრობაგანდის გაშლას და პრობაგანდის ლექციური სისტემის ორგანიზაციას;

3. მოეწყოს თვითეულ საოლქო ცენტრში ერთწლიანი გადასამზადებელი კურსები ჩვენი კადრების ძირეული რგოლისათვის;

4. მოეწყოს ჩვენი ქვეყნის მთელ რიგ ცენტრებში ორწლიანი ლენინური სკოლა ჩვენი კადრების საშუალო რგოლისათვის;

5. მოეწყოს მარქსიზმ-ლენინიზმის უმაღლესი სკოლა საქ. კ. პ. (ბ) ცენტრალურ კომიტეტთან სამწლიანი კურსით პარტიის კვალიფიციური თეორიული კადრების მოსამზადებლად;

6. შეიქმნას ჩვენი ქვეყნის მთელ რიგ ცენტრებში პრობაგანდისტებისა და გაზეთის მუშაკების გადასამზადებელი ერთწლიანი კურსები;

7. შეიქმნას მარქსიზმ-ლენინიზმის უმაღლეს სკოლასთან ექვსთვიანი კურსები იმ მასწავლებელთა გადასამზადებლად, რომელნიც უმაღლეს სასწავლებლებში ასწავლიან მარქსიზმ-ლენინიზმს.

ექვი არ არის, რომ განხორციელდება ამ ღონისძიებებისა, რომლებიც უკვე ტარდება, მაგრამ ჯერ კიდევ საკმაოდ არ არის გატარებული, არ დააყოვნებს თავისი კარგი შედეგების მოცემას.

4. თეორიის ზოგირითი საკითხი

ჩვენი პრობაგანდისტული და იდეოლოგიური მუშაობის ნაკლთა რიცხვს უნდა მიეწეროს აგრეთვე ჩვენს ამხანაგებს შორის სრული გარკვეულობის უქონლობა თეორიის ზოგიერთ საკითხში, რომლებსაც სერიოზული პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს, ერთგვარი არეგ-დარევის არსებობა ამ საკითხებში. მე მხედველობაში მაქვს საკითხი სახელმწიფოს შესახებ საერთოდ, განსაკუთრებით ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს შესახებ და საკითხი ჩვენი საბჭოთა ინტელიგენციის შესახებ.

ზოგჯერ კითხულობენ: „ჩვენში ექსპლუატატორული კლასები მოსპობილია, ჩვენს ქვეყანაში მტრული კლასები უკვე აღარ არის, დასათრგუნავი აღარავინაა, მაშასადამე, საჭირო აღარ არის სახელმწიფო, იგი უნდა მოკვდეს, — მაშ, რატომ არ ვუწყობთ ხელს ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს კვდომას, რატომ არა ვცდილობთ ბოლო მოვუღოთ მას; განა

არ დადგა დრო თავიდან მოვიშორეთ სახელმწიფოებრივობის მთელი ეს ძველმანი“?

ანდა კიდეც: „ჩვენში ექსპლუატატორული კლასები უკვე მოსპობილია, სოციალიზმი ძირითადად აშენებულია, ჩვენ კომუნიზმისაკენ მივდივართ, ხოლო მარქსისტული მოძღვრება სახელმწიფოს შესახებ ლაპარაკობს, რომ კომუნიზმის დროს არ უნდა იყოს არავითარი სახელმწიფო, — რატომ არ ვუწყობთ ხელს ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს კვდომას, განა არ დადგა დრო სიძველეთა მუზეუმს ჩავაბაროთ სახელმწიფო“?

ეს კითხვები იმას მოწმობს, რომ მათს ავტორებს კეთილსინდისიერად დაუზეპირებიათ ცალკეული დებულებანი მარქსისა და ენგელსის მოძღვრებისა სახელმწიფოს შესახებ. მაგრამ ეს კითხვები იმასაც მოწმობს, რომ ამ ამხანაგებს ვერ გაუვიათ ამ მოძღვრების დედაარსი, ვერ გარკვეულან იმაში, თუ რა ისტორიულ პირობებში მუშავდებოდა ამ მოძღვრების ცალკეული დებულებანი და, განსაკუთრებით ყი, ვერ გაიგეს თანამედროვე საერთაშორისო ვითარება, მხედველობიდან გამორჩათ კაპიტალისტური გარემოცვის ფაქტი და მისგან გამომდინარე საშიშროებანი სოციალიზმის ქვეყნისათვის. ამ კითხვებში გამოსჭვივის არა მარტო კაპიტალისტური გარემოცვის ფაქტის შეუფასებლობა. მათში გამოსჭვივის აგრეთვე ბურჟუაზიული სახელმწიფოებისა და მათი ორგანოების როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობა, რომლებიც ჰგზავნიან ჩვენს ქვეყანაში ჯაშუშებს, მკვლევებსა და მავნებლებს და ცდილობენ დრო იხელთონ მასზე სამხედრო თავდასხმისათვის, ისევე, როგორც გამოსჭვივის ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს და მისი სამხედრო, დამსჯელი და მზვერავი ორგანოების როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობა, იმ ორგანოებისა, რომლებიც აუცილებელნი არიან სოციალიზმის ქვეყნის დასაცავად გარედან თავდასხმისაგან. უნდა ვალიაროთ, რომ ამ შეუფასებლობაში ცოდვა მიუძღვით არა მარტო ზემოაღნიშნულ ამხანაგებს. მასში რამდენადმე ცოდვა მიგვიძღვის აგრეთვე ჩვენ ყველას, ბოლშევიკებს, ყველას უკლებლივ. განა საკვირველი არ არის, რომ ტროცკისტებისა და ბუხარინელების ზედაფენის ჯაშუშური და შეთქმულებითი მოქმედების შესახებ ჩვენ გავიგეთ მხოლოდ უყანასკნელ ხანებში, 1937-1938 წლებში, თუმცა, როგორც მასალებიდან სჩანს, ეს ვაჟბატონები უცხოეთის დაზვერვის ჯაშუშები იყვნენ და შეთქმულებითს მოქმედებას ეწეოდნენ უკვე ოქტომბრის რევოლუციის პირველ დღეებში? როგორ მოხდა, რომ მხედველობიდან გამოგვეპარა ეს სერიოზული საქმე? რით უნდა აიხსნას ეს შეცდომა? ჩვეულებრივ ამ კითხვაზე ამნაირად უპასუხებენ: ჩვენ არ შეგვეძლო გვეფიქრა, რომ ეს ადამიანები ასე დაბლა დაეცემოდნენ. მაგრამ ეს არ არის ახსნა და მით უმეტეს არ არის თავის გამართლება, რადგანაც შეცდომის ფაქტი ფაქტად რჩება. რით აიხსნება ასეთი შეცდომა? ეს შეცდომა აიხსნება ჩვენს გარშემო არსებული ბურჟუაზიული სახელმწიფოებისა და მათი მზვერავი ორგანოების მექანიზმის ძალისა და

მნიშვნელობის შეუფასებლობით, რომლებიც ცდილობენ გამოიყენონ ადამიანთა სისუსტე, მათი პატივისმადიებლობა, მათი უხასიათობა იმისათვის, რომ გახლართონ ისინი თავიანთ ჯაშუშურ ქსელში და გარემომოარტყან ისინი საბჭოთა სახელმწიფოს ორგანოებს. იგი აიხსნება ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს და მისი დაზვერვის მექანიზმის როლისა და მნიშვნელობის შეუფასებლობით, ამ დაზვერვის შეუფასებლობით, ლაყბობით იმის შესახებ, რომ დაზვერვა საბჭოთა სახელმწიფოს დროს წვრილმანი და უმნიშვნელო რამეა, რომ საბჭოთა დაზვერვა, ისევე, როგორც თვითონ საბჭოთა სახელმწიფო, მალე უნდა ჩაჰბარდეს სიძველეთა იმუზეუმს.

რა ნიადაგზე შეიძლება და წარმოშობილიყო ჩვენში ეს შეუფასებლობა?

იგი წარმოიშვა სახელმწიფოს შესახებ მარქსიზმის მოძღვრების ზოგიერთი ზოგადი დებულების დაუმუშავებლობისა და არასაკმაობის ნიადაგზე. იგი გავრცელდა სახელმწიფოს თეორიის საკითხებისადმი ჩვენი შეუწყნარებლად დაუდევარი დამოკიდებულების შედეგად, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ გვაქვს სახელმწიფო მოღვაწეობის ოცი წლის პრაქტიკული გამოცდილება, რომელიც მდიდარ მასალას იძლევა თეორიული განზოგადებათათვის, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ, თუ კი სურვილი გვაქვს, შესაძლებლობა გვაქვს წარმატებით შევავსოთ ეს თეორიული ხარვეზი. ჩვენ დავივიწყეთ ლენინის უმნიშვნელოვანესი მითითება რუსი მარქსისტების თეორიულ ვალდებულებათა შესახებ, რომლებიც მოწოდებული არიან განაგრძონ მარქსიზმის თეორიის დამუშავება. აი რას ამბობს ლენინი ამის შესახებ:

„ჩვენ სრულებითაც არ ვუყურებთ მარქსის თეორიას, როგორც დამთავრებულსა და ხელუხლებელ რამეს; პირიქით, ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ მან მხოლოდ საფუძველი ჩაუყარა იმ მეცნიერებას, რომელიც სოციალისტებმა უნდა წასწიონ წინ ყოველი მიმართულებით, თუ მათ არ სურთ ჩამორჩნენ ცხოვრებას. ჩვენ ვფიქრობთ, რომ რუსი სოციალისტებისათვის განსაკუთრებით საჭიროა მარქსის თეორიის **დამოუკიდებელი** დამუშავება, ვინაიდან ეს თეორია იძლევა მხოლოდ ზოგად **სახელმძღვანელო** დებულებებს, რომლებიც **კერძოდ** ინგლისში სხვანაირად გამოიყენება, ვიდრე საფრანგეთში, საფრანგეთში სხვანაირად, ვიდრე გერმანიაში, გერმანიაში კიდევ სხვანაირად, ვიდრე რუსეთში“ (ლენინი, ტ. III, გვ. 492).

ავიღოთ, მაგალითად, სოციალისტური სახელმწიფოს განვითარების

თეორიის კლასიკური ფორმულა, რომელიც ენგელსმა მოგვცა:

„როცა აღარ იარსებებენ საზოგადოებრივი კლასები, რომლებიც მორჩილებაში უნდა ჰყავდეთ, როცა მოიპოება ერთი კლასის ბატონობა მეორეზე და ბრძოლა არსებობისათვის, რომელიც დაფუძნებულია წარმოების თანამედროვე ანარქიაზე, როცა მოიპოებიან აქედან გამომდინარე შეტაკებანი და ძალმომრეობანი, მაშინ აღა-

რავინ დარჩება დასათრგუნავი და შესაკავებელი, მაშინ საჭირო აღარ იქნება სახელმწიფო ხელისუფლება, რომელიც ამჟამად ასრულებს ამ ფუნქციას. პიროველი აქტი, რომელშიც სახელმწიფო მართლაც გამოვა, როგორც მთელი საზოგადოების წარმომადგენელი — საწარმოო საშუალებათა გადაქცევა საზოგადოებრივ საკუთრებად, — იქნება მისი, როგორც სახელმწიფოს, უკანასკნელი დამოუკიდებელი მოქმედება. სახელმწიფო ხელისუფლების ჩარევა საზოგადოებრივ ურთიერთობაში თანდათანობით ზედმეტი გახდება და ბოლოს თავისთავად მოისპობა. პიროვნებათა მართვის ადგილს დაიჭერს საგნების მართვა და საწარმოო პროცესების ხელმძღვანელობა. სახელმწიფო კი არ „უქმდება“, იგი თანდათან კვდება“. (ფ. ენგელსი, „ანტი-დიურინგი“, 1933 წ., პარტგამომცემლობის რუსული გამოცემა, გვ. 202).

სწორია თუ არა ენგელსის ეს დებულება?

დიახ, სწორია, მაგრამ ორი პირობიდან ერთერთით: ა) თუ სოციალისტურ სახელმწიფოს ქვეყნის მხოლოდ შინაგანი განვითარების თვალსაზრისით შევისწავლით, ისე რომ წინდაწინ გვერდს ავუვლით საერთაშორისო ფაქტორს, კვლევის მოხერხებულობის მიზნით ქვეყანას და სახელმწიფოს განვიხილავთ საერთაშორისო ვითარებისაგან ტანცალკეევებით, ან, ბ) თუ ვივარაუდებთ, რომ სოციალიზმმა უკვე გაიმარჯვა ყველა ქვეყანაში ან მეტწილ ქვეყნებში, კაპიტალისტური გარემოცვის ნაცვლად არსებობს სოციალისტური გარემოცვა, უკვე აღარ არის გარედან თავდასხმის მუქარა, აღარ არის საჭირო არმიისა და სახელმწიფოს გაძლიერება.

ხოლო, თუ სოციალიზმმა მხოლოდ ერთს, ცალკე აღებულ ქვეყანაში გაიმარჯვა, და, ამის გამო, საერთაშორისო პირობებისათვის გვერდის ავლა ყოვლად შეუძლებელია, — როგორ უნდა მოვიქცეთ ასეთ შემთხვევაში? ამ კითხვაზე ენგელსის ფორმულა პასუხს არ იძლევა. სწორედ რომ ითქვას, ენგელსი არც სვამს თავის წინაშე ასეთ კითხვას, მაშასადამე, მას არც შეიძლებოდა ჰქონოდა პასუხი ამ კითხვაზე. ენგელსი იმ მოსაზრებით ხელმძღვანელობს, რომ სოციალიზმმა უკვე გაიმარჯვა. ასე თუ ისე ერთდროულად ყველა ქვეყანაში ან მეტწილ ქვეყნებში. მაშასადამე, ენგელსი აქ იკვლევს არა ამა თუ იმ ცალკეული ქვეყნის ამა თუ იმ კონკრეტულ სოციალისტურ სახელმწიფოს, არამედ საერთოდ სოციალისტური სახელმწიფოს განვითარებას იმ ვარაუდით, რომ მეტწილ ქვეყნებში ადგილი აქვს სოციალიზმის გამარჯვების ფაქტს — ფორმულით: „ეთქვათ, სოციალიზმმა გაიმარჯვა მეტწილ ქვეყნებში, ისმება კითხვა — რა ცვლილებანი უნდა განიცადოს ამ შემთხვევაში პროლეტარულმა, სოციალისტურმა სახელმწიფომ“. პრობლემის მხოლოდ ამ ზოგადი და განყენებული ხასიათით შეიძლება აიხსნას ის ფაქტი, რომ სოციალისტური სახელმწიფოს საკითხის განხილვის დროს ენგელსი სრულიად გვერდს უვლის ისეთ ფაქტორს, როგორიც არის საერთაშორისო პირობები, საერთაშორისო ვითარება.

მაგრამ აქედან გამომდინარეობს, რომ ენგელსის ზოგადი ფორმულა საერთოდ სოციალისტური სახელმწიფოს ბედის შესახებ, არ შეიძლება გავრცელდეს კერძო და კონკრეტულ შემთხვევაზე სოციალიზმის გამარჯვებისა ერთს, ცალკე აღებულ ქვეყანაში, რომელსაც თავის გარშემო აქვს კაპიტალისტური გარემოცვა, რომელსაც ემუქრება გარედან სამხედრო თავდასხმის საფრთხე, რომელსაც ამის გამო არ შეუძლია გვერდი აუაროს საერთაშორისო ვითარებას და რომელსაც თავის განკარგულებაში უნდა ჰყავდეს კარგად გაწვრთნილი არმია, კარგად ორგანიზებული დამსჯელი ორგანოებიც, მაგარი დაზვერვაც, მაშასადამე, უნდა ჰქონდეს თავისი საკმაოდ ძლიერი სახელმწიფო, — იმისათვის, რომ საშუალება ჰქონდეს დაიცვას სოციალიზმის მონაპოვარნი გარედან თავდასხმისაგან.

არ შეიძლება მოვთხოვოთ მარქსიზმის კლასიკოსებს, რომლებიც ჩვენი დროისაგან 45-55 წლის პერიოდით არიან დაშორებულნი, წინასწარ განექვრიტათ შორეული მომავლისათვის ისტორიის ზეეულების ყველა და ყოველგვარი შემთხვევა თვითიუღ ცალკე ქვეყანაში. სასაცილო იქნებოდა მოგვეთხოვა, რომ მარქსიზმის კლასიკოსებს შეემუშავებინათ ჩვენთვის მზა გადაწყვეტილებანი ყველა და ყოველგვარ თეორიულ საკითხზე, რომლებიც შეიძლება წამოიჭრას თვითიუღ ცალკე ქვეყანაში 50-100 წლის შემდეგ, რათა ჩვენ, მარქსიზმის კლასიკოსთა შთამომავალთ, საშუალება გვქონოდა დამშვიდებით წამოვწოლილიყავით მხართედოზე და გვედექა მზა გადაწყვეტილებანი (საერთო სიცილი). მაგრამ ჩვენ შეგვიძლია და კიდევ უნდა მოვთხოვოთ ჩვენი დროის მარქსისტებს — ლენინელებს, რომ ისინი არ დაკმაყოფილდნენ მარქსიზმის ცალკეულ საერთო დებულებათა დაზებირებით, რომ ისინი ჩასწდნენ მარქსიზმის დედაარსს, რომ მათ ისწავლონ ჩვენს ქვეყანაში სოციალისტური სახელმწიფოს ოცი წლის არსებობის გამოცდილების გათვალისწინება, რომ მათ ისწავლონ, ბოლოსდაბოლოს, ამ გამოცდილებაზე დაყრდნობით და მარქსიზმის დედაარსის საფუძველზე, მარქსიზმის ცალკე საერთო დებულებათა კონკრეტზე, მათი დაზუსტება და გაუმჯობესება. ლენინმა თავისი შესანიშნავი წიგნი „სახელმწიფო და რევოლუცია“ დაწერა 1917 წლის აგვისტოში, ე. ი. ოქტომბრის რევოლუციამდე და საბჭოთა სახელმწიფოს შექმნამდე რამდენიმე თვით ადრე. ამ წიგნის მთავარ ამოცანას ლენინი იმაში ხედავდა, რომ დაეცვა მარქსისა და ენგელსის მოძღვრება სახელმწიფოს შესახებ ოპორტუნისტთა მხრივ დამახინჯებისა და შერყენისაგან. ლენინი აპირებდა დაეწერა „სახელმწიფო და რევოლუციის“ მეორე ნაწილი, სადაც იგი ფიქრობდა შეეჯამებინა რუსეთის 1905 და 1917 წლების რევოლუციების გამოცდილების მთავარი შედეგები. ეჭვს გარეშეა, რომ ლენინს მხედველობაში ჰქონდა თავისი წიგნის მეორე ნაწილში შეემუშავებინა და შემდგომ განევითარებინა სახელმწიფოს თეორია, ჩვენს ქვეყანაში საბჭოთა ხელისუფლების არსებობის გამოცდილებაზე დაყრდნობით. მაგრამ სიკვდილმა ხელი შეუშალა მას ამ ამოცანის შესრულებაში.

მაგრამ რისი გაცემებაც ლენინმა ვერ მოასწრო, ეს მისმა მოწაფეებმა უნდა გააკეთონ. (მქუხარე ტაში).

სახელმწიფო წარმოიშვა მტრულ კლასებად საზოგადოების გათიშვის საფუძველზე, წარმოიშვა იმისათვის, რომ ლაგამამოდებული ჰყოლოდა ექსპლუატირებული უმრავლესობა ექსპლუატატორული უმცირესობის ინტერესებისათვის. სახელმწიფოს ხელისუფლების იარაღები უმთავრესად თავმოყრილი იყო არმიაში, დამსჯელ ორგანოებში, დაწვევრაში, საპატიმროებში. სახელმწიფოს მოქმედებას ახასიათებს ორი ძირითადი ფუნქცია: შინაგანი (მთავარი) — ლაგამამოდებული იყოლიოს ექსპლუატირებული უმრავლესობა, და საგარეო (არა მთავარი) — გააფართოოს თავისი, გაბატონებული კლასის ტერიტორია სხვა სახელმწიფოების ტერიტორიის ხარჯზე, ან დაიცვას თავისი სახელმწიფოს ტერიტორია სხვა სახელმწიფოთა მხრივ თავდასხმებისაგან. ასეთი იყო საქმის ვითარება მონათმფლობელური წყობილების და ფეოდალიზმის დროს. ასეთია საქმის ვითარება კაპიტალიზმის დროს.

კაპიტალიზმის დასამხობად საჭირო იყო არა მარტო ის, რომ ჩამორთმეოდა ძალაუფლება ბურჟუაზიას, არა მარტო კაპიტალისტთა ექსპროპრიაცია, არამედ საფუძვლით დამსხვრევეც ბურჟუაზიის სახელმწიფოებრივი მანქანისა, მისი ძველი არმიისა, მისი ბიუროკრატიული ჩინოვნიკობისა, მისი პოლიციისა და მის ადგილზე ახალი პროლეტარული სახელმწიფოებრივობის, ახალი სოციალისტური სახელმწიფოს დაყენება. როგორც ცნობილია, ბოლშევიკები სწორედ ასეც მოიქცნენ. მაგრამ აქედან სრულიადაც არ გამომდინარეობს ის, რომ ახალ პროლეტარულ სახელმწიფოს არ შეიძლება შერჩეს ძველი სახელმწიფოს ზოგიერთი ფუნქცია, პროლეტარული სახელმწიფოს მოთხოვნილებათა შესაბამისად შეცვლილი. აქედან მით უმეტეს არ გამომდინარეობს, რომ ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს ფორმები უცვლელი უნდა დარჩნენ, რომ ჩვენი სახელმწიფოს ყველა პირვანდელი ფუნქცია მთლიანად იქნება შენარჩუნებული შემდეგშიც. ნამდვილად კი ჩვენი სახელმწიფოს ფორმები იცვლება და მომავალშიც შეიცვლება ჩვენი ქვეყნის განვითარებისა და საგარეო ვითარების შეცვლის მიხედვით.

ლენინი საფუძვლით მართალია, როდესაც იგი ამბობს:

„ბურჟუაზიული სახელმწიფოების ფორმები მეტისმეტად მრავალფეროვანია, მაგრამ მათი არსი ერთია: ყველა ეს სახელმწიფო ასე თუ ისე, მაგრამ საბოლოო ანგარიშში აუცილებლად წარმოადგენს ბურჟუაზიის დიქტატურას. კაპიტალიზმიდან კომუნისმში გადასვლას, რა თქმა უნდა, არ შეუძლია არ მოგვეცეს პოლიტიკური ფორმების უდიდესი სიუხვე და მრავალფეროვანება, მაგრამ დედაარსი ამასთან აუცილებლად იქნება ერთი: პროლეტარიატის დიქტატურა“ (ლენინი, ტ. XXI, გვ. 393).

ოქტომბრის რევოლუციის დროიდან ჩვენმა სოციალისტურმა სახელმწიფომ თავის განვითარებაში ორი მთავარი ფაზა განვლო.

პირველი ფაზა — ეს არის პერიოდი ოქტომბრის რევოლუციიდან ექსპლუატატორული კლასების ლიკვიდაციამდე. ამ პერიოდის ძირითადი ამოცანა მდგომარეობდა დამხობილი კლასების წინააღმდეგობის დათრგუნვაში, ინტერვენტთა თავდასხმისაგან ქვეყნის დაცვის ორგანიზაციაში, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის აღდგენაში, კაპიტალისტური ელემენტების ლიკვიდაციისათვის პირობების მომზადებაში.

ამის შესაბამისად ჩვენი სახელმწიფო ამ პერიოდში ორ ძირითად ფუნქციას ანხორციელებდა. პირველი ფუნქცია: დამხობილი კლასების დათრგუნვა ქვეყნის შიგნით. ამით ჩვენი სახელმწიფო გარეგნულად მოგვაგონებდა წინანდელ სახელმწიფოებს, რომელთა ფუნქცია მდგომარეობდა ურჩთა დათრგუნვაში, მაგრამ იმ პრინციპული განსხვავებით, რომ ჩვენი სახელმწიფო თრგუნავდა ექსპლუატატორულ უმცირესობას მშრომელი უმრავლესობის ინტერესების გულისათვის, მაშინ, როდესაც წინანდელი სახელმწიფოები თრგუნავდნენ ექსპლუატირებულ უმრავლესობას ექსპლუატატორული უმცირესობის ინტერესების გულისათვის. მეორე ფუნქცია — ქვეყნის თავდაცვა გარედან თავდასხმისაგან. ამითაც იგი გარეგნულად მოგვაგონებდა წინანდელ სახელმწიფოებს, რომელნიც აგრეთვე ეწეოდნენ თავიანთი ქვეყნების შეიარაღებულ დაცვას, მაგრამ იმ პრინციპული განსხვავებით, რომ ჩვენი სახელმწიფო გარეშე თავდასხმისაგან იცავდა მშრომელი უმრავლესობის მონაპოვრებს, მაშინ, როდესაც წინანდელი სახელმწიფოები ასეთს შემთხვევებში იცავდნენ ექსპლუატატორული უმცირესობის სიმდიდრესა და პრივილეგიებს. აქ იყო კიდევ მესამე ფუნქცია — ჩვენი სახელმწიფოს ორგანოების სამეურნეო-ორგანიზატორული და კულტურული-აღმზრდელობითი მუშაობა, რომელიც მიზნად ისახავდა ახალი, სოციალისტური მეურნეობის ყლორტების განვითარებას და ადამიანთა გარდაქმნას სოციალიზმის სულისკვეთებით. მაგრამ ეს ახალი ფუნქცია ამ პერიოდში სერიოზულად ვერ განვითარდა.

მეორე ფაზა — ეს არის პერიოდი ქალაქისა და სოფლის კაპიტალისტური ელემენტების ლიკვიდაციიდან მეურნეობის სოციალისტური სისტემის სრულ გამარჯვებამდე და ახალი კონსტიტუციის მიღებამდე. ამ პერიოდის ძირითადი ამოცანა იყო სოციალისტური მეურნეობის ორგანიზაცია მთელს ჩვენს ქვეყანაში და კაპიტალისტური ელემენტების უკანასკნელი ნაშთების ლიკვიდაცია, კულტურული რევოლუციის ორგანიზაცია, საგნებით თანამედროვე არმიის ორგანიზაცია ქვეყნის თავდაცვისათვის. ამის შესაბამისად შეიძლება ჩვენი სოციალისტური სახელმწიფოს ფუნქციებიც. ზედმეტი გახდა — ვაჰქრა ქვეყნის შიგნით სამხედრო დათრგუნვის ფუნქცია, ვინაიდან ექსპლუატაცია მოსპობილია, ექსპლუატატორები აღარ არიან და დასათრგუნავი არავინ არის. დათრგუნვის ფუნქციის ნაცვლად სახელმწიფოს გაუჩნდა ხალხის დოვლათის დამტაცებლებისა და ქურდებისაგან სოციალისტური საკუთრების დაცვის ფუნქცია. მთლიანად დარჩა გარედან თავდასხმისაგან ქვეყნის სამხედრო დაცვის ფუნქცია, მაშასადამე, დარჩნენ აგრეთვე წითელი არმია, სამხედრო-საზღვაო

ფლოტი, ისევე როგორც დამსჯელი ორგანოები და დაზვერვა, რომლებიც აუცილებელნი არიან ჩვენს ქვეყანაში უცხოეთის დაზვერვის მიერ შემოგზავნილი ჯაშუშების, მკვლელების, მავნებლების შესაპყრობად და დასასჯელად. დარჩა და სრულად განვითარდა სახელმწიფო ორგანოების სამეურნეო-ორგანიზატორული და კულტურულ-აღმზრდელობითი მუშაობის ფუნქცია. ახლა ჩვენი სახელმწიფოს ძირითადი ამოცანა ქვეყნის შიგნით მდგომარეობს მშვიდობიან სამეურნეო-ორგანიზატორულ და კულტურულ-აღმზრდელობითს მუშაობაში. რაც შეეხება ჩვენს არმიას, დამსჯელ ორგანობსა და დაზვერვას, ისინი თავისი მახვილით მიმართული არიან უკვე არა ქვეყნის შიგნით, არამედ მის გარეთ გარეშე მტრების წინააღმდეგ.

როგორც ხედავთ, ჩვენ ახლა გვაქვს სრულიად ახალი, სოციალისტური სახელმწიფო, ისტორიაში ჯერ არ ნახული, რომელიც თავისი ფორმითა და ფუნქციებით მნიშვნელოვნად განსხვავდება პირველი ფაზის სოციალისტური სახელმწიფოსაგან.

მაგრამ განვითარება ამაზე ვერ შეჩერდება. ჩვენ მივდივართ უფრო შორს, წინ, კომუნიზმისაკენ. დარჩება თუ არა ჩვენში სახელმწიფო კომუნიზმის პერიოდშიც?

ღიალ, დარჩება, თუ ლიკვიდირებული არ იქნება კაპიტალისტური გარემოცვა, თუ მოსპობილი არ იქნება გარედან სამხედრო თავდასხმთა საფრთხე. ამასთან გასაგებია, რომ ჩვენი სახელმწიფოს ფორმები კვლავ იქნება შეცვლილი, საშინაო და საგარეო ვითარების ცვლილების შესაბამისად.

არა, არ დარჩება და მოკვდება, თუ კაპიტალისტური გარემოცვა ლიკვიდირებული იქნება, თუ იგი სოციალისტური გარემოცვით იქნება შეცვლილი.

ასეთია საქმის ვითარება სოციალისტური სახელმწიფოს საკითხში.

მეორე საკითხი — ეს არის საბჭოთა ინტელიგენციის საკითხი.

ამ საკითხში, ისევე როგორც სახელმწიფოს საკითხში, ჩვენს პარტიაში ერთგვარი გაურკვევლობა, ერთგვარი დაბნეულობა არსებობს.

მიუხედავად იმისა, რომ პარტიის პოზიცია საბჭოთა ინტელიგენციის საკითხში სავსებით ნათელია, ჩვენს პარტიაში ჯერ კიდევ გავრცელებულია საბჭოთა ინტელიგენციისადმი მტრული და პარტიის პოზიციასთან შეუთავსებელი შეხედულებანი. ამ არასწორ შეხედულებათა მატარებელნი, როგორც ცნობილია, იჩენენ უგულვებელმყოფელ, ათვალწუნებითს დამოკიდებულებას საბჭოთა ინტელიგენციისადმი, სთვლიან რა მას მუშათა კლასისა და გლეხობისადმი უცხო და მტრულ ძალადაც კი. მართალია, ინტელიგენციამ საბჭოთა განვითარების პერიოდში მოასწრო ძირფესვიანად შეცვლილიყო, როგორც თავისი შემადგენლობით, ისე თავისი მდგომარეობით, იგი უახლოვდება ხალხს და პატიოსნად თანამშრომლობს მასთან, რითაც ის პრინციპულად განსხვავდება ძველი, ბურჟუაზიული ინტელიგენციისაგან. მაგრამ ამ ამხანაგებს, როგორც

სჩანს, ეს არაფრად არ მიაჩნიათ. ისინი კვლავ ძველ ღუდუკს უკრავენ, არასწორად გადააქვთ რა საბჭოთა ინტელიგენციაზე ის შეხედულებანი და ურთიერთობანი, რომლებსაც თავისი საფუძველი ჰქონდათ ძველ დროში, როდესაც ინტელიგენცია მემამულეთა და კაპიტალისტთა სამსახურში იმყოფებოდა.

ძველ, რევოლუციამდელ დროს, კაპიტალიზმის პირობებში ინტელიგენცია, უწინარეს ყოვლისა, შესდგებოდა შეძლებული კლასების, — თავადაზნაურების, მრეწველების, ვაჭრების, კულაკებისა და სხვ. ადამიანებისაგან. ინტელიგენციის რიგებში იყვნენ აგრეთვე მეშჩანებიდან, წვრილი მოხელეებიდან და თვით გლეხებიდან და მუშებიდან გამოსულნიც, მაგრამ იქ ისინი არ თამაშობდნენ და არც შეეძლოთ ეთამაშნათ ვადამწყვეტი როლი. მთლიანად ინტელიგენციას ჰკვებავდნენ შეძლებული კლასები და ინტელიგენციაც ემსახურებოდა მათ. ამიტომ გასაგებია ის უნდობლობა, ხშირად სიძულვილში გადასული, რომლითაც ეპყრობოდნენ მას ჩვენი ქვეყნის რევოლუციური ელემენტები და უწინარეს ყოვლისა კი მუშები. მართალია, ძველმა ინტელიგენციამ მოგვცა გაბედულ და რევოლუციონერ ადამიანთა ცალკეული ერთეულები და ათეულები, რომლებიც დადგნენ მუშათა კლასის თვალსაზრისზე და ბოლომდე დაუკავშირეს თავიანთი ბედი მუშათა კლასის ბედს, მაგრამ ასეთი ადამიანები ინტელიგენციაში მეტად მცირე რაოდენობით იყვნენ, და მათ არ შეეძლოთ შეეცვალათ მთელი ინტელიგენციის ფიზიონომია მთლიანად.

მაგრამ ინტელიგენციის საქმე ძირფესვიანად შეიცვალა ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ, უცხოეთის სამხედრო ინტერვენციის განადგურების შემდეგ, განსაკუთრებით ინდუსტრიალიზაციისა და კოლექტივიზაციის გამარჯვების შემდეგ, როდესაც ექსპლუატაციის მოსპობამ და მეურნეობის სოციალისტური სისტემის დამკვიდრებამ რეალური შესაძლებლობა შექმნა მიგვეცა ქვეყნისათვის და გავვეტარებინა ცხოვრებაში ახალი კონსტიტუცია. ძველი ინტელიგენციის ყველაზე უფრო გავლენიანი და კვალიფიციური ნაწილი უკვე ოქტომბრის რევოლუციის პირველ დღეებში გამოეთიშა ინტელიგენციის დანარჩენ მასას, ბრძოლა გამოუცხადა საბჭოთა ხელისუფლებას და ხელი მიჰყო საბოტაჟს. მან ამისათვის დამსახურებული სასჯელი მიიღო, იგი განადგურებულ და გაბნეულ იქნა საბჭოთა ხელისუფლების ორგანოების მიერ. შემდგომში მათ შორის გადარჩენილთა დიდი ნაწილი ჩვენი ქვეყნის მტრებს მიექირავა შავნებლებად, ჯაშუშებად, და ამით ამორიცხა თავისი თავი ინტელიგენციის რიგებიდან. ძველი ინტელიგენციის მეორე ნაწილი, ნაკლებად კვალიფიციური, მაგრამ უფრო მრავალრიცხოვანი, კიდევ დიდხანს განაგრძობდა ერთიდაიმავე ადგილის ტკეპნას და „უკეთეს დროს“ მოელოდა, მაგრამ შემდეგ, როგორც სჩანს, ხელი ჩაიქნია და გადასწყვიტა სამსახურის კაცობა დაეწყო, გადასწყვიტა შეჰკუებოდა საბჭოთა ხელისუფლებას. ძველი ინტელიგენციის ამ ჯგუფის მეტმა ნაწილმა უკვე მოასწრო დაბერება და მწყობრიდან გამოსვლას იწყებს. ძველი ინტელიგენციის

მესამე ნაწილი, უმთავრესად მისი რიგითი ნაწილი, რომელსაც კიდევ უფრო ნაკლები კვალიფიკაცია ჰქონდა, ვიდრე წინა ნაწილს, შეუერთდა ხალხს და მიემხრო საბჭოთა ხელისუფლებას. მისთვის აუცილებლად საჭირო იყო სწავლის შეესება, და იგი მართლაც შეუდგა სწავლის შეესებას ჩვენს უმაღლეს სასწავლებლებში. მაგრამ ძველი ინტელიგენციის დიფერენციაციისა და რღვევის ამ მწარეტკივილებიან პროცესთან ერთად ხდებოდა ახალი ინტელიგენციის ფორმირების, მის ძალთა მობილიზაციისა და შეკრების მძაფრი პროცესი. მუშათა კლასის, გლეხობისა და მშრომელი ინტელიგენციის რიგებიდან გამოსული ასიათასობით ახალგაზრდა ადამიანები შევიდნენ უმაღლეს სასწავლებლებსა და ტექნიკუმებში და, დაბრუნდნენ რა სკოლებიდან, შეავსეს ინტელიგენციის შეთხელებული რიგები. მათ ახალი სისხლი შეჰმატეს ინტელიგენციას და გამოაცოცხლეს იგი ახლებურად, საბჭოურად. მათ ძირფესვიანად შესცვალეს ინტელიგენციის მთელი სახე თავის შესაფერისად და მსგავსად. ძველი ინტელიგენციის ნაშთები გათქვეფილი აღმოჩნდნენ ახალი, საბჭოთა, ხალხური ინტელიგენციის წიაღში. ამრიგად, შეიქმნა ახალი, საბჭოთა ინტელიგენცია, რომელიც მკიდროდ არის დაკავშირებული ხალხთან და თავისი მასით მზად არის ემსახუროს მას რწმენითა და სიმართლით.

შედევად ჩვენ ამჟამად გვყავს მრავალრიცხოვანი, ახალი, ხალხური სოციალისტური ინტელიგენცია, რომელიც ძირფესვიანად განსხვავდება ძველი, ბურჟუაზიული ინტელიგენციისაგან, როგორც თავისი შემადგენლობით, ისე თავისი სოციალურ-პოლიტიკური სახით.

ძველ რევოლუციამდელ ინტელიგენციას, რომელიც მემამულეებსა და კაპიტალისტებს ემსახურებოდა, სავსებით შეეფერებოდა ძველი თეორია ინტელიგენციის შესახებ, რომელიც მიგვიითითებდა, რომ საჭიროა მისდამი უნდობლობა და მასთან ბრძოლა. ახლა ამ თეორიამ უკვე მოქამა თავისი დრო და იგი უკვე აღარ არის შესაფერი ჩვენი ახალი, საბჭოთა ინტელიგენციისათვის. ახალი ინტელიგენციისათვის საჭიროა ახალი თეორია, რომელიც მიუთითებს იმაზე, რომ საჭიროა მასთან მეგობრული დამოკიდებულება, მასზე ზრუნვა, პატივისცემა მისდამი და თანამშრომლობა მასთან მუშათა კლასისა და გლეხობის ინტერესებისათვის.

ვგონებ, გასაგებია.

მით უფრო საკვირველი და უცნაურია, რომ ინტელიგენციის მდგომარეობაში ყველა ამ საფუძვლიან ცვლილებათა შემდეგ ჩვენს პარტიაში, როგორცა სჩანს, კიდევ გვყავნან ისეთი ადამიანები, რომლებიც ცდილობენ ბურჟუაზიული ინტელიგენციის წინააღმდეგ მიმართული ძველი თეორია გამოიყენონ ჩვენი ახალი, საბჭოთა ინტელიგენციის მიმართ, რომელიც ძირითადად სოციალისტურ ინტელიგენციას წარმოადგენს. ეს ადამიანები თურმე ამტკიცებენ, რომ მუშები და გლეხები, რომლებიც ჯერ კიდევ ახლო ხანში სტახანოვურად მუშაობდნენ ქარხნებსა და კოლმეურნეობებში, ხოლო შემდეგ გაგზავნილ იქნენ უმაღლეს სასწავლებ-

ლებში განათლების მისაღებად, უკვე აღარ არიან ამის გამო ნამდვილი ადამიანები, ხდებიან მეორე ხარისხის ადამიანები. გამოდის, რომ განათლება მევენე და საზიფათო რაჟაა. (სიცილი). ჩვენ გვინდა ყველა მუშა და ყველა გლეხი კულტურული და განათლებული გავხადოთ, და ჩვენ გავაკეთებთ ამას დროთა ვითარებაში. მაგრამ ამ უცნაურ ამხანაგთა შეხედულებით გამოდის, რომ ამგვარი წამოწყება დიდ საშიშროებას შეიცავს, რადგან მას შემდეგ, რაც მუშები და გლეხები კულტურული და განათლებული გახდებიან, ისინი შეიძლება დადგნენ იმ საშიშროების წინაშე, რომ ჩარიცხული იქნებიან მეორე ხარისხის ადამიანთა თანრიგში. (საერთო სიცილი). არ არის გამორიცხული, რომ დროთა განმავლობაში ეს უცნაური ამხანაგები შეიძლება იქამდე მივიდნენ, რომ ხოტბა შეასხან ჩამორჩენილობას, უმეცრებას, სიბნელეს, ბნელეთის მოციქულობას. ეს გასაგებიცაა. თეორიულ გადამცდარობას არავისათვის არასოდეს ზიკეთე არ მოუტანია და ვერც მოუტანს.

ასეთია საქმის ვითარება ჩვენი ახალი, სოციალისტური ინტელიგენციის საკითხში.

ჩვენი ამოცანები პარტიის შემდგომი განმტკიცების დარგში:

1. სისტემატურად გავაუმჯობესოთ პარტიის შემადგენლობა, ავამაღლოთ პარტიის წევრთა შეგნებულობის დონე და ინდივიდუალური შერჩევის წესით მივიღოთ პარტიის რიგებში მხოლოდ შემოწმებული და კომუნისმის საქმისადმი ერთგული ამხანაგები;
2. მივეუახლოოთ ხელმძღვანელი ორგანოები ძირეულ მუშაობას, რათა მათი ხელმძღვანელი მუშაობა გავხადოთ სულ უფროდაუფრო ოპერატიული და კონკრეტული, რაც შეიძლება ნაკლებად სასხდომო ხასიათისა და ნაკლებად კანცელარული;
3. მოვახდინოთ კადრების შერჩევის საქმის ცენტრალიზაცია, მზრუნველობით აღვზარდოთ კადრები, გულდასმით შევისწავლოთ მუშაკების ღირსებანი და ნაკლოვანებანი, უფრო გაბედულად დავაწინაუროთ ახალგაზრდა მუშაკები, კადრების შერჩევისა და განაწილების საქმე შევეუფარდოთ პარტიის პოლიტიკური ხაზის მოთხოვნებს;
4. მოვახდინოთ პარტიული პრობაგანდისა და აგიტაციის საქმის ცენტრალიზაცია, გავაფართოოთ მარქსიზმ-ლენინიზმის იდეების პრობაგანდა, ავამაღლოთ ჩვენი კადრების თეორიული დონე და პოლიტიკური გამოწროობა.

ამხანაგებო! მე ვამთავრებ ჩემს საანგარიშო მოხსენებას.

მე ზოგადად მოვხაზე ჩვენი პარტიის მიერ საანგარიშო პერიოდში ვანელოლი გზა. ამ პერიოდში პარტიისა და მისი ცენტრალური კომი-

ტეტის მუშაობის შედეგები ცნობილია. ჩვენ გვქონდა ნაკლოვანებანი და შეცდომები. პარტია და მისი ცენტრალური კომიტეტი არ მალავდნენ. მათ და ცდილობდნენ მათს გამოსწორებას. არის სერიოზული წარმატებებიც და დიდი მიღწევებიც, რომლებმაც თავბრუ არ უნდა დაგვახვიონ.

მთავარი შედეგი იმაში მდგომარეობს, რომ ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასმა, მოსპო რა ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლუატაცია და განამტკიცა რა სოციალისტური წყობილება, მთელს მსოფლიოს დაუმტკიცა თავისი საქმის სიმართლე. ამაშია მთავარი შედეგი, რადგანაც იგი ანამტკიცებს რწმენას მუშათა კლასის ძალისადმი და მისი საბოლოო გამარჯვების გარდაუვალობისადმი.

ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია გაიძახის, რომ ხალხს არ შეუძლია იარსებოს უკაპიტალისტებოდ და უმემამულეებოდ, უვაჭრებოდ და უკუთლაცებოდ. ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასმა საქმით დაამტკიცა, რომ ხალხს შეუძლია წარმატებით იარსებოს უექსპლუატატორებოდ.

ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია გაიძახის, რომ მუშათა კლასს, რომელმაც დაანგრია ძველი ბურჟუაზიული წესწყობილება, არ შესწევს უნარი ძველის ნაცვლად ააშენოს რაიმე ახალი. ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასმა საქმით დაამტკიცა, რომ მას სავსებით შესწევს უნარი არა მარტო დაანგრეოს ძველი წყობილება, არამედ კიდევ ააშენოს ახალი, უკეთესი, სოციალისტური წყობილება და ამასთან ისეთი წყობილება, რომელმაც არ იცის არც კრიზისები, არც უმუშევრობა.

ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია გაიძახის, რომ გლეხობას არ შესწევს უნარი დაადგეს სოციალიზმის გზას. ჩვენი ქვეყნის კოლმეურნე გლეხობამ საქმით დაამტკიცა, რომ მას შეუძლია წარმატებით დაადგეს სოციალიზმის გზას.

მთავარი, რის მიღწევასაც განსაკუთრებით ცდილობს ყველა ქვეყნის ბურჟუაზია და მისი რეფორმისტი მაჩანჩალები, — ეს არის ის, რომ აღმოფხვრან მუშათა კლასში რწმენა თავისი ძალებისადმი, იმის რწმენა, რომ შესაძლებელი და გარდუვალია მისი გამარჯვება, და ამით სამუდამოდ დაამკვიდრონ კაპიტალისტური მონობა. ვინაიდან ბურჟუაზიამ იცის, რომ თუ კაპიტალიზმი ჯერ კიდევ არ არის დამხობილი და ჯერ კიდევ განაგრძობს არსებობას, ამას იგი უნდა უმადლოდეს არა თავის კარგ თვისებებს, არამედ იმას, რომ პროლეტარიატს ჯერ კიდევ არა აქვს საკმარის რწმენა თავისი გამარჯვების შესაძლებლობისადმი. არ შეიძლება ითქვას, რომ ბურჟუაზიის მეცადინეობა ამ მიმართულებით სავსებით უშედეგოა რჩებოდეს. უნდა ვალიაოთ, რომ ბურჟუაზიამ და მისმა იგენტებმა მუშათა კლასში შესძლეს ერთგვარად მოეწამლათ მუშათა კლასის სული ეჭვების და რწმენის უქონლობის შხამით. თუ ჩვენი ქვეყნის მუშათა კლასის წარმატებანი, თუ მისი ბრძოლა და გამარჯვება ხელს შეუწყობს იმას, რომ გაამხნევოს კაპიტალისტური ქვეყნების მუშათა კლასი და განამტკიცოს მასში რწმენა თავისი ძალებისადმი, რწმენა თავისი გამარჯვებისადმი, მაშინ ჩვენს პარტიას შეუძლია სთქვას, რომ

იგი ამოდ არ მუშაობს. შეიძლება ეჭვი არ შეგვეპაროს, რომ ეს ასეც იქნება. (მჭუსარე ხანგრძლივი ტაში).

გაუმარჯოს ჩვენს ძლევაშისილ მუშათა კლასს! (ტაში).

გაუმარჯოს ჩვენს ძლევაშისილ კოლმეურნე გლეხობას! (ტაში).

გაუმარჯოს ჩვენს სოციალისტურ ინტელიგენციას! (ტაში).

გაუმარჯოს ჩვენი ქვეყნის ხალხთა დიად მეგობრობას! (ტაში).

გაუმარჯოს საკავშირო კომუნისტურ პარტიას ბოლშევიკებისა! (ტაში).

(უველა დელეგატები დგებიან, ფეხზე მდგომნი მიესალმებიან ამხანაგ ხტაღინს და უმართავენ მას ხანგრძლივ ოვაციას. შეძახილები: „ვაშა! გაუმარჯოს ამხანაგ ხტაღინს! დიდ ხტაღინს ვაშა! ჩვენს საყვარელ ხტაღინს ვაშა!“).

ვლ. სულაბერიძე

გ ა ნ თ ი ა ლ ი

დღეს რაღაც მეტი ბრწყინვალეობით დილამ ინათა...
ხალხიც აწლილა მზის მწვერვალზე ამორბენამდი.
მერე მნათობი მაღალ მთაზე წამოიძარტა,
თითქოს დადგაო ტრიბუნაზე დიდი ბელადი.

ასე დადგება ტრიბუნაზე კაცი დიადი,
ხალხს გადასძახებს, ააჟღერებს ქვასა და ფოლადს.
მის სიტყვებს მკერდზე დაიქარგავს ეს განთიადი,
მერე მტრედივით მსოფლიოზე დაიწყებს ქროლვას.

ასე დადგება, რომ მშობლიურ გმირთა ყრილობას
გადაანათოს, ვით მსოფლიოს გარიჟრაჟება...
სივრცის, ზღვების და დედამიწის უნაპირობას
ეს აღტაცება მოედება მქუხარ ტაშებად.

მერცხლები

ჩვენში მერცხლები მოფრინდნენ გუშინ
გადაუქროლეს ვერხვებს, ჩინარებს,
არ ვიცი მერცხლებს რა ჰქონდათ გულში,
რატომღაც თვალწინ გაუჩინარდნენ.

იფრინეს. მერე ერდოზე დასხდნენ,
მათვალეირეს, აღარა შკითხეს.
ხმა გადავუგდე — რად დუმხართ ასე —
სამაგიერო სიტყვაც არ მითხრეს.

რად გამებუტენ, რა ნახეს ჩემში
დასაწუნარი, გადასაგდები?
მე გაზაფხულის მზიბლავდა ეშხი,
გაზაფხულს შევხვდი, მერცხლებსაც შევხვდი.
რად არ შემიქეს გულის ნადები!

ასეთი ფიქრით, ასეთი აზრით,
გუშინ ტანჯული წუთები ვთვალე,
დამძინებოდა ფიქრებით დაღლილს.
ამოსულიყო ხევებში მთვარე.

დაღამებამდის უყურეს სახლებს,
ვერ ნახეს ძველი ერთი ფიცარიც.
მეც დიდხანს უცხო ბიჭი ვეგონე,
მერე ერთურთი ხმაზე ვიცანით.

უცნობ ნაცნობებს გავეცნაურე,
როგორყოფნა და მოსვლის დრო ვკითხე.
ეზო და კარი მომინახულეს.
ფრთა ფრთას შემოჰკრეს და ასე მითხრეს:

— რარიგ გაზრდილხარ, წვერიც აგშლია,
სახლიც დაგიდგამს მოჩარდახული,
რარიგ მოსულა ამ შენს ბალშიაც
ეს განთიადი და ეს ზაფხული.

გხედავთ წინ მიხვალ, თვალეზიც გიჭრის,
ჩამარხულ გრძნობებს ფეხი აუდგი,
შემოდგომაზე ნაცნობი ბიჭი
ასე რარიგად გაუცნაურდი!

და მე ვკითხულობ, რა დღეს ვესწრაფი,
პასუხი გამე, ჩემო ძმობილო,
შემოდგომაზე წავა მერცხალი
და გაზაფხულზე ველარ გცნობილობს!

ბარსელონა

გუშინ ჰყვოდა შენი კარიბჭე
და ელვარებდა კედლები კირის,
დღეს დაგეუფლა მტერი სამიწე,
მანდ დღეს უსულო საგნებიც სტირის.

ასე მგონია თითქოს კაცი ხარ;
თავისუფლებავ, გარჩობენ ასე, —
და მიგათრევენ ტუსაღს ნაციხარს
შავი ყორნები საღრჩობელაზე.

არის წამება ტანჯვის მხარეში,
ცრემლებში იწვის დედების ნანა,
და სიკვდილივით ელავს თვალებში
გველების შხამით ნალესი დანა.

ნეტავ სად იყო თალხის ეს გროვა,
ღრუბლებივით რომ ჩამოწვა ცაზე, —
მძიმედ იშლება... და ხალხის გლოვაც
კატალონიას დაჰბრუნავს ასე.

რამდენი ტანჯვა, რამდენი ცრემლი,
რამდენი გლოვა დაგათოვს თავზე,
მაგრამ შენთვისაც ინათებს კრემლი,
მსოფლიოს გული და სილამაზე.

ქ მ ე ბ ი

1

...იმ სოფელში დედაკაცებს შვენა გაუხდათ სალაპარაკოდ:

— უწინ სალდათის დედა ცრემლად იღვრებოდის!..

— დედებს ძილ არ ეკარებოდის.

— შვენა კი!..

— ამაყობს კიდევ!..

რალა ექნა შვენას? მართალია მისი შვილები „სადაც შორს ხმელეთის პირთ ტყვიის ჯილდად იდგეს“, მაგრამ ვაჟკაცი ვაჟკაცია, ხალხს პატრონი უნდა, სამშობლოს დამცველი. „კაც კაცით გამაგრდების, სამშობლო ვაჟკაცებით“. აკი ფერიც ეცვალა მას, როდესაც გაზეთმა საზარი ამბავი მოუტანა შორიდან — შორს, კავკასიის ქედის გადაღმა, ასის ხეობის სათავეებში შევარდნის ბუდესავით რომ მიჰკვროდა სოფელი ქარაფების კალთას, მაგრამ გაიგო თუ არა შვენამ, იაპონელებიანო ავის საქმის დამწყებნი, გულში ჩაიცინა:

„კახაი მამუკა გადაუხდიან სამაგიეროს!.. „— იაპონელების ხელით დაიღვარა შვენას ძმის სისხლი ოცდათოთხმეტი წლის წინათ და ახლა...

— ხახმატურო, მოუმართე ხელი ვაჟკაცებს!..

კარგა ხანს იჯდა უძრავად საგონში დაძირული და ცდილობდა ფიქრით მაინც მისწვდომოდა იმ მზარეს, სადაც კახა და მამუკა იმყოფებოდნენ, მაგრამ ვერ შესძლო... გამწარებულს თავბრუ ესხმოდა, პირი უშრეზოდა. შემდეგ ადგა, რომელიღაც წაწალის მიერ „ხუთაით“ აჭრელებულ ტაგრუცს თავი ახადა, ახალგაზრდის სურათი და მხვარში გახვეული წერილი ამოიღო, ორივე ერთად ჩაიკრა გულში და წელიად ჩურჩულებდა:

„დედის გული!.. დედა ენაცვალოს კახას!..“

წერილი და სურათი მის საყვარელ უმცროს შვილს კახას ტფილისიდან გამოეგზავნა. წერილის ბოლოს სწერდა:

... „ბედნიერი ვარ!.. ჩემზე უდიდეს ქვეყნის შვილი ვინ არს ამ ციხეში: ჩემი სამშობლო გაშლილია კიდით კიდემდენ. ოი, დედილო, ვერსი თუ იცი აზართაზარი, არ გაითვლება აზარ დღელამის... დაცვა სჭირდე-

ბის — მე იქ მივდივარ!.. ჩემთან არიან ჩემი ძმები: რუსი, ქართველი, თათარ, კალმუხი, ოსი, ჩეჩნელი, თავათ მამუკა და ლილველი შენი მოსისხლე!.. მივდივართ ერთად აღმოსავლეთში და მახსენდების ერთი სიმღერა:

„ბალხი ყმა ბალხმა დედამა
გაზარდა სანადიმოსა,
მკლავნი უზილნა, უპოხნა,
გაუშვა სანადიროსა:
შინამც ნუ მოხვალ ცოცხალი,
თუ მტერმა შეგაშინოსა!..“

ამას მიმღეროდი შენ აკვანთან და აი... წითელარმიელების მარში მეძახის!.. მივდივარ, მშვიდობით!..“

ეს წერილი ხუთიოდე თვის წინათ მიიღო შევენამ და მას შემდეგ აღარაფერი იცოდა შეილებზე. ახლა: წერილი და სურათი რომ ნახა, შეილების ნახვის სურვილმა გააცოფა, ნაღვლიანად დახედა კახაის სურათს, შუბლი დაენაოჭა, თხელნი ბაგენი გაუფითრდნენ და, არ უტირნია, არა...

2.

კვირაში ერთხელ მაინც მიირბენდა შევენასთან მეზობელი ხთისია, მიუჯდებოდა გვერდზე და „ქვეყნის ამბებს“ უამბობდა. და აი, ერთხელ ამბის საამბობად მიმავალმა ხთისიამ შორიდანვე მიაძახა:

— ომ გათავდა!..

— ვინ გაიმარჯვე!.. — მოსმენის უმალ გამოეხმაურა შევენა და ძულომივით წამოიწია ზეზე.

ჩვენებშაო, უთხრა ჭაბუკმა.

მაშინ შევენამ იკითხა:

— კახაის ამბავი ხო არა სწერია გაზეთში?..

ხთისიამ გაიცინა:

— რამდენ კახაებია წითელ არმიამი!..

— ას, მაგრამ... ორი მგლის ლეკვი გაზარდა შევენამ, ორივე იქ იქნებოდა, იაპონიასთან იბრძოდნენ და,

— რახლად მოხდა, ხთისიავ, რო არ ახსენეს კახა?..

აღბათ ახსენებენო, თქვა ხთისიამ, მიწას გაუცინა და ნადედობს ახალი ამბები აუწყა...

დღითიდღე ელოდებოდა წერილს შევენა. თანაც თავს აიმედებდა ერთი შეილი მაინც დაბრუნდებაო გაზაფხულზე...

ფიქრებით ჩამოილია ზამთარი. მთათ კალთები შეჭროლდა, აქა იქ თოვლი დადნა... გზები გაიხსნა, მგზავრები მიდმოდიოდნენ, მოჰქონდათ: ნაეთი, მარილი და ახალი ამბები, მაგრამ შევენამ მაინც ვერაფერი გაიგო შეილებზე.

ერთ დილით შვენა უხასიათოდ რადმე წამოდგა საწოლიდან, რძლები და შვილიშვილები დატუქსა, საქმე გააკეთეთო, ჯავრობდა იგი. თავით წინდა და ჩხირები მოძებნა, დაჯდა ერთ კუთხეში და ფიქრებში გართული ქსოვას შეუდგა. სოფლიდან ხმაური რამ შემოაწყდა ყურს, სარკმლიდან გაიხედა: შარაზე პატარა ბიჭები გარბოდნენ. მეზობელი ძროხებს მოერეკებოდა, ეზოკართ ხალხი მიდმოდიოდა. „უსაქმურები!...“ დაიჩივლა მოხუცმა და კვლავ წინდის ქსოვა განაგრძო. უხალისოდ იყო, მოუსვენრობა ეტყობოდა, გული რასმეს აუწყებდა.

ნეტავ სიხალისეა თუ სიმწუხარე?!

ეს რა დაემართა ამ დილით შვენას?

მოიწადინა მეზობელ ქალებთან ფეხნობა და ის იყო საქსოვის მიტოვებას აპირებდა, რომ გარეთ კიბეზე უცნაური ხმაური გაისმა: ვილაც მძიმე ნაბიჯით ამოდიოდა. შვენა შეკრთა: ასეთი მძიმე ხმაური ფეხსაცმლის!.. უნდოდა წამომდგარიყო, მაგრამ თავს ძალა დაატანა: მჯდარიყო უძრავად... ფეხის ხმა უფრო ახლოვდებოდა, ხის კიბე ხმაურობდა, უცბათ კარები გაიღო და მხარბეჭიანი ვაჟკაცი შედგა ზღურბლზე. შვენას თავზარი დაეცა, თვალები დაუბნელდა.

— დედავ!... — წამოიძახა მოსულმა და ერთიმეორეს გადაეხვივნენ. გაოცებული შვენა ჰკოცნიდა და ათრთოლებულის ხმით ერთიმეორეზე აძლევდა შეკითხვებს:

ასე უხმოდ რად მოვიდა? ოდნავ რად კოჭლობს? ფერმკრთალი რად არის? და ერთი შეკითხვა... მხოლოდ ერთი შეკითხვა უძნელდებოდა, რამდენიმეჯერ მოუვიდა პირზე შეკითხვა და კვლავ ენა დაება, არ დემორჩილა შვენას. ბოლოს როგორც იყო გაბედა და თავდახრით იკითხა:

— კახაი სად ას?!

მამუკას ცივმა ჟრუანტელმა დაუარა, შეკრთა... დიდხანს სდუმდნენ ორივენი.

სად არისო კახა, კვლავ იკითხა შვენამ და მძიმედ დაეშვა სკამზე.

ამდროს მეზობლები შემოდოდნენ ოთახში და ერთსადამიშვებს ეკითხებოდნენ მამუკას:

რომელ გზით მოვიდა? რად კოჭლობს? ვისთან იომეს? როგორ იყო ომი? სად არისო კახა?

მამუკას ამბის მოყოლა უძნელდებოდა, მაგრამ აღარ მოასვენეს. როგორც იყო გაბედა და შემდეგი უამბო:

მამუკა და კახა ერთხანს ტფილისში იყვნენ, შემდეგ ძმები აღმოსავლეთის მხარეს მოხვდნენ. ხშირად ნახულობდნენ ერთმანეთს, და პირიქითელ ხევსურს ხახონასაც... მშვიდობა სუფევდა ირგვლივ და აი, წყვარამ ღამეს, როდესაც არავინ ელოდა, განგაში ატყდა და ადგა წითელი არმია, წითელი არმია კი არა, მთელი მიდამო, თითქოს ვეფხეები დაფთხნენო, აგუგუნდა არემარე, აღმუვლდა, აცხროვდა მინდორი, ცაზე რკინის არწივები ყიოდნენ, დედამიწაზე ტყვიამფრქვევლები, ქვემეხები და ყველა, ყველა მტრის წინააღმდეგ დადგა. მტერი მოდიოდა, ასკდებოდა

საზღვარს, მაგრამ იმ საზღვარზე წითელარმიელები ბასრ ქარაფივით ხვდებოდნენ და იმსხვრეოდა მტრის რაზმები. პირდაღებული დედამიწა ხარხარებდა, ცეცხლის ენები იძაბებოდნენ და ინთებოდა ტყვია. ცაზე ღრუბელი არ იყო, მაგრამ ცა წვიმდა, ციდან ტყვია იცრებოდა, ელვანი იკლავებოდნენ. ღამე ზღაპრულ ვეშაპივით კიოდა, თითქოს ადამიანის სისხლი სწყურიან, სვამს და ხელდებაო. ხალხი ცეცხლში მიდიოდა, ცეცხლი ეკიდებოდათ. ტყვიამფრქვევლების, ქვემეხებისა და შაშხანების გრი-ალში ინთქმებოდა ვაჟაკების შემზარავი კიჟინა, სამშობლოს შემოლახ-ვა რომ ეუჯადრისათ და აქა-იქ არწივის ყივილით გაისმოდა წამოძახი-ლები:

— წინ!..

— წინ, ამხანაგებო!..

— სამშობლოსთვის!..

— და მიდიოდნენ წინ...

ცისპირი გაიძრა, ქვეყანამ ღამის საბურველი მოიხადა, შემოპარული მტერი საბჭოეთის მიწაზე დაჩნდა და ბრძოლის წადილით ქვაც კი ადგა ჩვენი ქვეყნისა (ქვაც გრძნობსო სამშობლოს სიყვარულს!...) რუხმაზარე-ბიანი წითელარმიელები წამოდგნენ, თითქოს ჭაუხებიდან არწივების ფა-რა აიშალაო, და ერთმა მათგანმა დაიძახა:

— ბელადისთვის!..

ეს ძახილი კი არა სიმღერა იყო, არც სიმღერა, — მუსიკა, გამამხნევე-ბელი მუსიკა, საამო ხმა ჟრუანტელისმომგვრელი... გინახავსთ ოდეს შე-ფოთლილ ტყეს მძლავრი ქარი წამოუბერავს, ხეებში ერთად წაიხრე-ბიან და ტოტები აშხუფლდებიან, თითქოს ხეებმა ფეხი აიდგეს და მიის-წრაფიანო ქარის გზით, მსგავსად გადადიოდა წითელი არმია წინ შეძა-ზილისთანავე, თავათ იგი მიუძღვებოდა არწივული ყივილით: „წინ, ბე-ლადისთვის!“ მაგრამ სიმამაცე ტყვიას ვერ იჭერსო: უცბად დაეცა (ასე დაეცემიან მხარმოტეხილი არწივები!..), დაეცა მაგრამ ლომსა ჰგავ-და ის დალოცვილი, თითქოს ლერწმებიდან დგებოდა ხვალი ლომი და მტერს ელულებოდა — ტოტებით გაქანდა მიწაზე... სისხლი შრებოდა და ომი სწყუროდა კიდევ, ომი, კარგებო!..

წითელარმიელები მიდიოდნენ წინ, მტრის ნასროლი ტყვია ცეცხლად აწვიმდა მაგრამ, სამშობლო და დედის ძუძუ არაფერზე გაიცვლებო, უთქვამთ!..

მამუკა შედგა, ამბის გახსენებით გახელებული თავი გაიხსენა, მძიმედ ამოიოხრა, სულგანაბულ დედას გადახედა და სასაუბრო განაგრძო: მტე-რი დაიძრა, მკლისაგან შეშინებული ცხვრის ფარასავით გაიშალა ველად, ამდროს... სწორედ ამდროს ნახა მან კახა... იგი მიწაზე დაცემული, სისხ-ლით შესვრილი კვლავ ესროდა მტერს და ღონე ელეოდა, მამუკა შეაკრ-თო კახას დანახვამ, სურდა მოხმარებოდა, მაგრამ... მან შავი ღიღრღნი თვალები ბრაზიანად შეანათა ძმას, დამცინავმა ღიმილმა გადაჰკრა ტყვი-ას ცეცხლით შეტრუსულ სახეზე და მკაცრად უთხრა:

— წინ!.. სამშობლოსთვის!.. — და მამუკამაც გაუგონა. მთელი დღე დამშეულ მგელივით ეტანებოდა მტერს.

შვენიამ ამაყად გადახედა ზევსურთ და ესლა იკითხა:

— სისხლი თუ სდიოდა კახას?!

— გუბად დასდგომოდა წინ!..

სიმწარით შვენიას შუბლი დაეჩაფა. ოფლის გუგუში დაასხა სახეზე და არ უტირნია, არა:

დედა შვილს არ ტირის ზევსურეთში. ტირის მხოლოდ საკუთარ გულში.

მამუკამ დანანებით შეხედა დედას და დააიმედა:

დაბრუნდებოო კახა.

1939 წ. იანვრიდან „ჩვენი თაობა“ ზამოცდის
ყოველთვიურად

ხელის მოწერის პირობები:

წლიურად 18 მან.

ნახევარი წლით 9 „

ცალკე ნომერი 1 მ. 50 კ.

ხელის მოწერა მიიღება სახელგამის ყველა მაღაზიაში, სოიუზპეჩატის
რაიბიუროებში და სახელგამის პერიოდ-სექტორში.

ჩედაძენის მისამართი:

თბილისი, მაჩაბლის ქ. № 13, მწერალთა კავშირი.